

Die Ernährungswirtschaft Gospodarka Wyżywienia

Mitteilungsblatt der Zentralkammer für die Gesamtwirtschaft im G.G. Hauptgruppe Ernährung u. Landwirtschaft
Wiadomości Centralnej Izby dla Ogólnej Gospodarki w G.G. Główny Oddział Wyżywienia i Rolnictwa

Bezugspreis monatl. Zl 3.10 zuzügl. Trägerlohn bzw. Postzustellgebühren. Erscheint zum 5. u. 20. jedes Monats. Bei höherer Gewalt oder sonstigen Einwirkungen besteht keine Verpflichtung f. Ersatzlieferung. Anzeigenbedingungen: 1 mm hohe und 22 mm breite Zelle 50 Gr. Grundschrift Nonpareille, Textspalte 1 mm Höhe u. 94 mm Spaltenbreite Zl 4.—, Ermäßigte Grundpreise laut Preisliste Nr. 2. Briefanschrift: Agrarverlag, Krakau, Nürnbergstraße 5a. — Telefon Nr. 116 79 und 116 80

Prenumerata monatlich zl. 3.10 plus opłata za dostawę wzgl. za przesyłkę pocztową. Ukazuje się 5 i 20 każdego miesiąca. W wypadku wyższej siły czy innych wpływów wydawnictwo nie ma obowiązku dawać odszkodowania. Warunki ogłoszeń: wiersz 1 mm wys. i 22 szer. 50 gr. Pismo podstawowe Nonpareille, szpalta tekstowa 1 mm wys. i 94 szer. Zł. 4.—, Zniżone ceny ogłoszeń w Cenniku Nr. 2. Adres: Wydawnictwo Rolnicze, Krakau, Nürnbergstraße Nr. 5a. — Telefon Nr. 116 79 i 116 80

Nr. 24

20. 12. 1942

Jahrgang / rok II

Bewirtschaftung landwirtschaftl. Erzeugnisse Reglamentacja płodów rolnych

Von Assessor Müller, Krakau

Die Maßnahmen, die in der Kriegswirtschaft den Verbrauch lebenswichtiger Erzeugnisse regeln, werden unter dem Begriff der öffentlichen Bewirtschaftung zusammengefaßt. Die öffentliche Bewirtschaftung hat die Aufgabe, die Deckung des Bedarfs der Produktionskraft der Erzeugungsquellen anzupassen. Nachdem der welt handelsmäßige Gütertausch zwischen den Kontinenten weitgehend unterbunden und zugleich die Abhängigkeit von der Weltwirtschaft gelöst ist, ergibt sich überall mehr oder weniger die Notwendigkeit, mit den verfügbaren Rohstoffquellen wirtschaftlich hauszuhalten. Um eine zweckmäßige Verwendung der Güter zu sichern, ist es erforderlich, ihre Verteilung von Staats wegen zu regeln.

Die öffentliche Bewirtschaftung landwirtschaftlicher Erzeugnisse geht aus von der Ordnung des Marktes. Die allgemeine Marktordnung stellt eine dauernde Aufgabe öffentlicher Wirtschaftslenkung dar. Es gehört auch zu ihren Funktionen, den Warenverkehr auf dem Markt nach Gesichtspunkten volkswirtschaftlicher Zweckmäßigkeit zu regeln. Die öffentliche Bewirtschaftung ist darüber hinaus ein Mittel zur kontinentalen wirtschaftlichen Selbstbehauptung. Sie beschränkt sich nicht auf die Wege des Warenverkehrs, sondern bestimmt genau vorzusehen, vor allem die Mengen, die auf dem freien Spiel des Marktes dem Verbrauch zugeführt werden. Diese Mengen richten sich nicht mehr nach dem freien Spiel von Angebot und Nachfrage, sondern nach den Grundsätzen einer nachweislichen Bedarfsdeckung. Die Grundlage dieses Systems ist die Festsetzung von Kontingenten. Es wird bestimmt, welche Mengen der Erzeuger für den öffentlichen Bedarf zur Verfügung zu stellen hat (Ablieferungskontingent), wieviel ein Betrieb zur Verarbeitung erhält (Verarbeitungs-kontingent) und welche Mengen der Verteiler dem Verbraucher ausfolgen darf. Der Nachweis der Bezugshöhe wird durch Bedarfsnachweise (Bezugs-scheine, Preisbescheine, Lebensmittelkarten) geführt.

Die Bewirtschaftung von landwirtschaftlichen Erzeugnissen im Generalgouvernement ist durch die Anordnungen der Regierung, Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft, und der von ihr beauftragten Stellen geregelt. Als beson-

Zarządzenia i środki, regulujące w gospodarce wojennej spożycie ważnych dla życia produktów, są objęte pojęciem powszechnej reglamentacji. Powszechna reglamentacja ma za zadanie dostosować pokrycie zapotrzebowania do siły produkcyjnej źródeł wytwórczości. Odkąd wymiana dóbr w ramach handlu światowego pomiędzy kontynentami została w dużej mierze przerwana a równocześnie została załatwiona sprawa zależności od gospodarki światowej, wyłania się wszędzie w mniejszym lub większym stopniu konieczność ekonomicznego gospodarowania będącymi do dyspozycji źródłami surowcowymi. Aby móc zabezpieczyć celowe użycie dóbr, jest rzeczą konieczną regulować ich rozdział w ramach państwowych.

Powszechna reglamentacja płodów rolnych wywodzi się z reglamentacji rynku. Ogólna reglamentacja rynku mieści w sobie także zadanie powszechnego kierowania całokształtu gospodarki. Należy również do jej funkcji regulowanie obrotu towarami na rynku w myśl zasad celowości gospodarki narodowej. Powszechna reglamentacja jest poza tym środkiem do kontinentalnej gospodarezej samowystarczalności. Nie ogranicza się ona do tego, by tylko dokładnie wyznaczyć drogi obrotu towarami, lecz przede wszystkim określa ilości, które po drogach rynkowych mają być doprowadzone do spożycia. Owe ilości nie stosują się już do wolnej gry pomiędzy podażą a popytem, lecz tylko do zasad dowiedzionej potrzeby oraz planowego pokrycia zapotrzebowania. Podstawą tego systemu jest ustalenie kontyngentów. Ustanawia się, jakie ilości ma wytwórca oddać do dyspozycji powszechnemu zapotrzebowaniu (kontyngent do odstawienia), ile gospodarstwo uzyskuje do przeróbki (kontyngent przeróbkowy), oraz jakie ilości może wydać rozdziałca spożywczy. Dowód uprawnienia do pobrania przeprowadza się przy pomocy udowodnień zapotrzebowania (karty poboru, karty zwolnienia, karty żywnościowe).

Reglamentacja płodów rolnych w Generalnym Gubernatorstwie jest uregulowana zarządzeniami Rządu, Główny Oddział Wyżywienia i Rolnictwa, oraz urzędów do tego przez Rząd uprawnionych. Jako specjalny organ dla przeprowadzenia uregulowanego obrotu towarami został ustanowiony Centralny Urząd Rolniczy, instytucja prawa pu-

deres Organ für die Durchführung eines geregelten Warenverkehrs wurde die Landwirtschaftliche Zentralstelle, eine Anstalt öffentlichen Rechts, errichtet. Für die Durchführung bestimmter Bewirtschaftungsaufgaben werden die Hauptverbände und Verbände der Ernährungswirtschaft herangezogen. Die Aufgabe besteht darin, die Erzeugnisse zunächst an den Produktionsquellen zu erfassen, den Weg des Warenverkehrs festzulegen, die zweckmäßige Verwendung der Erzeugnisse zu regeln und sie auf die zuverlässigste Weise dem Verbraucher zuzuführen. Da viele Erzeugnisse stoßweise zu bestimmten Zeiten in größeren Mengen anfallen, setzt die planmäßige Verbrauchsregelung eine öffentliche Vorratswirtschaft zur Durchführung des zeitlichen Versorgungsausgleichs voraus. Um die in der Landwirtschaft gewonnenen Erzeugnisse zu erfassen, sind den Landwirten Ablieferungspflichten auferlegt, oder es sind ihnen bestimmte Stellen für den Verkauf vorgeschrieben (Erfassungs- und Sammelstellen, Aufkäufer, Märkte), oder bestimmte Stellen sind als ausschließlich aufkaufsberechtigt bestellt worden; gewisse Erzeugnisse unterliegen der Erfassung durch die Landwirtschaftliche Zentralstelle. Solche Bestimmungen bestehen zur Zeit für:

Getreide, Hülsenfrüchte, Ölfrüchte, Heu und Stroh, Flachs und Hanf, Kartoffeln, Zuckerrüben, Gartenbauerzeugnisse, Fette, Geflügel, Eier, Federn und Karpfen.

Die aufgekauften Erzeugnisse dürfen nur nach bestimmten Weisungen abgegeben werden; für ihre Verarbeitung werden Art und Menge vorgeschrieben und schließlich werden Richtlinien festgelegt, nach denen die Erzeugnisse der Vorratswirtschaft zugeführt oder an die Verbraucher verteilt werden müssen. Die Abgabe von bewirtschafteten Erzeugnissen an den Verbraucher darf regelmäßig nur gegen Vorlage eines Bedarfsnachweises erfolgen. Es bestehen jedoch Ausnahmen, z. B. bei der Abgabe von Gartenbauerzeugnissen auf Märkten. Für bestimmte Erzeugnisse ist außerdem vorgeschrieben, daß der Bezug durch den Verbraucher nur gegen Bedarfsnachweis erfolgen darf.

Solche Erzeugnisse sind:

Backwaren, insbesondere Brot, ferner Mehl, Nahrungsmittel, insbesondere Teigwaren, Graupen, Grütze, Haferflocken (mit gewissen Ausnahmen bei der Abgabe in Gaststätten), Fleisch und Fleischwaren von Rindern, Schweinen, Kälbern, Schafen, Pferden, ferner Gänse, Gänseteile und sonstiges Schlachtgeflügel. Verstöße gegen die Bewirtschaftungsvorschriften sind wegen ihrer Bedeutung für die Kriegswirtschaft mit schweren Vermögens- und Freiheitsstrafen bedroht, die von den Verwaltungsbehörden oder Gerichten verhängt werden können. Ein zusammenfassender Überblick über die einzelnen Zweige der Ernährungs- und Landwirtschaft im Generalgouvernement wird folgen.

bliznego. Dla przeprowadzenia zaś poszczególnych zadań reglamentacyjnych zostały wezwane Główne Związki oraz Związki Gospodarki Wyżywieniowej. Zadanie polega na tym, by plody przede wszystkim uchwycić u źródła produkcji, ustalić dalej drogę obrotu towarami, uregulować celowe użycie produktów, oraz doprowadzić je w sposób niezawodny do spożywcy. Ponieważ wiele plodów pojawia się sporadycznie w pewnych określonych czasokresach, planowa regulacja spożycia przewiduje powszechną gospodarkę zapasową celem przeprowadzenia czasowego wyrównania zaopatrzenia. Dla uchwycenia produkowanych przez rolnictwo plodów, zostały nałożone na rolników obowiązki dostawy, względnie wyznaczono im pewne miejsca sprzedaży (punkty zbiorcze, punkty skupu, skupujący, targowice), lub też pewne instytucje zostały uznane jako wyłącznie uprawnione do skupu; pewne plody podlegają skupowi Centralnego Urzędu Rolniczego. Przepisy te dotyczą obecnie:

zboża, owoców roślin strączkowych, nasion i owoców roślin oleistych, siana i słomy, lnu i konopi, ziemniaków, buraków cukrowych, produktów ogrodnictwa, wikliny, bydła, wełny i innego włosa zwierzęcego, mleka, wyrobów mlecznych, tłuszczów, drobiu, jaj, pierza i karpi.

Kupione plody wolno oddawać tylko według specjalnych przepisów; ich przeróbka jest ściśle określona pod względem rodzaju i ilości, a w końcu są ustanowione wytyczne, według których musi się produkty odstawiać gospodarce zapasowej względnie rozdziałać spożywcom. Oddawanie reglamentowanych produktów spożywcy może się odbywać z zasady tylko na podstawie przedłożenia dowodu zapotrzebowania. Zachodzą jednak wyjątki, np. oddawanie produktów ogrodnictwa na targach. Dla pewnych produktów istnieją oprócz tego przepisy, na których podstawie spożywca może je pobierać tylko za dowodem zapotrzebowania.

Tymi produktami są:

Pieczyma, a zwłaszcza chleb, dalej mąka, produkty spożywcze, jak w szczególności makaron, krupy, kasza, płatki owsiane (z pewnymi wyjątkami przy oddawaniu ich spożywcy w restauracjach), mięso i wyroby mięsne z wołów, świń, cieląt, baranów, koni, dalej gęsi, ich części i innego drobiu rzeźnego. Wykroczenia przeciwko przepisom reglamentacyjnym są z uwagi na ich znaczenie dla gospodarki wojennej karane ciężkimi karami majątkowymi i wolnościowymi, które mogą orzekać władze administracyjne lub sądy.

Resumujący przegląd przepisów reglamentacyjnych dla poszczególnych gałęzi gospodarki wyżywieniowej i rolniczej w Generalnym Gubernatorstwie zostanie ogłoszony później.

Die Lagerung von Getreide Przechowywanie zboża na składzie

Für ein gutes und kräftiges Brot, das immer eines der Hauptbestandteile unserer Ernährung bilden wird, ist die richtige Pflege des Getreides, speziell bei seiner Lagerung, eine der wichtigsten Voraussetzungen.

In diesem Jahre ist die Pflege des Getreides noch verantwortungsvoller geworden durch das Ergebnis der diesjährigen Ernteerfassungsaktion, das weitaus größer als jemals in den Vorjahren war und dazu zwang, den Getreidelagern mehr Getreide anzuliefern, als an und für sich für diese Lager berechnet war. So ist es durchaus nichts Ungewöhnliches, wenn die Schütthöhe des Getreides in den Lagern heute bei 5 bis 6 m liegt, während man eine Höhe von 1,50 bis 1,80 m als normal errechnet hat.

Należyta pielęgnacja zboża, specjalnie w czasie przechowywania na składzie, stanowi jeden z najważniejszych warunków uzyskania dobrego chleba, który będzie zawsze jednym z głównych składników naszego pożywienia.

W tym roku sprawa utrzymywania w dobrym stanie zboża stała się jeszcze bardziej odpowiedzialna, a to z uwagi na wynik tegorocznej zbożowej kontyngentowej, który był o wiele większy, niż w latach poprzednich i wskutek tego spowodował, że magazyny zbożowym musiały przyjąć więcej zboża, aniżeli na magazyny według obliczeń przypadało. Wobec tego nie ma nic niezwykłego, jeśli wysokość usypu zboża w składach wynosi dzisiaj 5-6 m, podczas gdy jako normalną wysokość oblicza się 1,50 m do 1,80 m.

Diese durch die Verhältnisse erzwungene anormal hohe Schüttung bedingt eine weitaus intensivere Bearbeitung.

Das empfindliche Getreide lebt und atmet ja auch während des Lagerns weiter und ist ganz besonders für die Feuchtigkeit der Luft empfänglich. Bei einem Wassergehalt von 17%, also etwa 2 1/2% mehr als die Zahl, die man als normal im Durchschnitt bezeichnen kann, sind die Nährstoffverluste 80mal so hoch als bei einem normalen Wassergehalt des Getreides. Der geringe Mehrgehalt an Wasser genügt schon, um die Pflanzenzellen zu einer verstärkten Atmung zu veranlassen. Die größte Gefahr besteht dabei darin, daß bei jeder Atmung Wärme entsteht; feuchtes Getreide erwärmt sich also, und seine Temperatur steigt, wenn es nicht sofort und genügend umgearbeitet wird, in kurzer Zeit erheblich an. Je höher die Temperaturen über die normale Höchstgrenze, die bei 15 bis 18° über Null liegt, steigen, um so schneller ist mit dem Verderb des Getreides zu rechnen; denn die einzelnen Wärmeherde greifen immer weiter um sich, und nur eine sofortige eingehende Bearbeitung kann den Verderb hindern. Überhitztes Getreide behält einen dumpfigen Geruch und ist für die menschliche Ernährung ungeeignet.

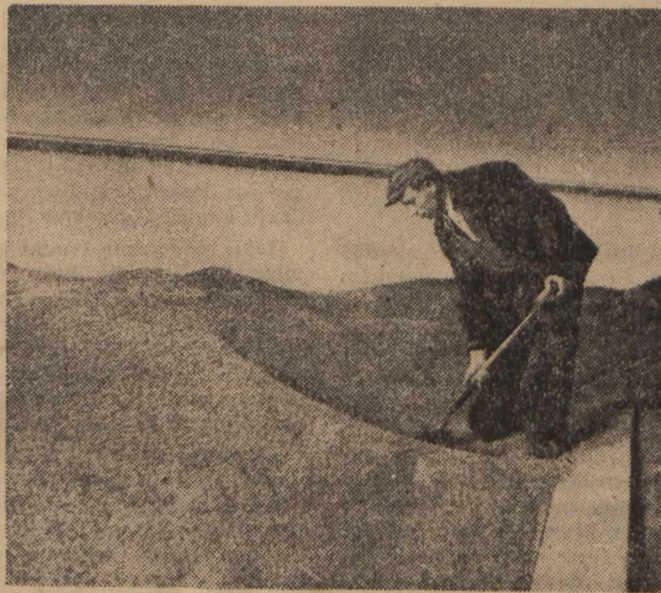
Um diesem Verderb des Getreides zu begegnen, werden in den Getreidelagern täglich dreimal die Temperaturen des Getreides gemessen und die höchste und niedrigste Tages-temperatur auf „Fiebkurven“ sorgsam registriert. Diese Eintragungen dienen den Revisoren der Landwirtschaftlichen Zentralstelle, die die Lager alle 10 bis 14 Tage besuchen, als Unterlage, auf Grund deren sie die Art der weiteren Bearbeitung des Getreides anordnen.

Die Art der Bearbeitung ist mannigfaltig, beruht aber in jedem Fall auf dem Grundsatz, das Getreide zu bewegen. Dieses Bewegen des Getreides geschieht durch Elevatorumlauf, durch Trocknungsanlagen, die evtl. noch mit Reinigungsmaschinen gekoppelt sind, durch Getreidegebläse und durch Belüftung des Getreides. Gerade bei der letztgenannten Art der Bearbeitung muß wieder genauestens beachtet werden, ob der Feuchtigkeitsgehalt der Außenluft einer derartigen Bearbeitung des Getreides zuträglich ist. Die Anwendung von Feuchtigkeitsmessern schützen die Lagerhalter vor Fehlentscheidungen.

Sind keine oder nur wenige Maschinen im Speicher vorhanden, so geschieht die Bearbeitung des Getreides Umstechen, d. h. das Getreide wird umge-

Der Initiative der Staatlichen Getreide- und Industriewerke blieb es vorbehalten, auf diesem Gebiete eine Neuerung einzuführen, die in den letzten Wochen ihre Bewährungsprobe angelegt hat und die nun in den nächsten Wochen und Monaten in größerem Maße bei den verschiedenen Getreidelagern im Generalgouvernement eingeführt werden wird. Bei dieser Neuerung handelt es sich um eine nach den Angaben der Staatlichen Getreide- und Industriewerke im Generalgouvernement konstruierte kleine Maschine, eine Hand-Umstech-Maschine, die in bezug auf ihre Größe eine überraschend große Menge von 7 t Getreide in der Stunde bei verhältnismäßig geringem Stromverbrauch verarbeitet.

Man kann sagen, daß die für die Getreidelagerung zuständigen Männer der Ernährungswirtschaft dafür

Umstehen des Getreides

Szufflowanie zboża

Ta narzucona przez warunki anormalne wysoka zsyпка zboża wymaga intensywniejszych zabiegów około niego.

Wrażliwe zboże żyje i oddycha ciągle, nawet podczas leżenia na składzie, i jest szczególnie czułe na wilgoć powietrza. Przy zawartości 17% wody, a więc około 2 1/2% większej od liczby, którą można określić jako przeciętnie normalną, strata składników odżywczych jest 80 razy wyższa niż przy normalnej zawartości wody w zbożu. Znikoma nadwyżka zawartości wody wystarcza już, aby komórki roślinne pobudzić do silniejszego oddychania. Największe przy tym niebezpieczeństwo polega na tym, że przy każdym oddychaniu powstaje ciepło; wilgotne zboże rozgrzewa się, a zalem i jego temperatura podnosi się znacznie w krótkim czasie, o ile się temu natychmiast nie zapobiegnie przez odpowiednie postępowanie. Im wyższej temperatura podnosi się ponad normalną granicę maksymalną, wynoszącą 15—18° powyżej zera, tym prędzej należy się liczyć ze zepsuciem zboża, ponieważ poszczególne ogniska ciepła rozszerzają się coraz dalej wokół siebie i tylko natychmiastowa gruntowna praca zapobiegawcza może przeszkodzić zepsuciu się zboża. Przegrzane zboże posiada stęchły zapach i nie nadaje się jako żywność dla ludzi.

Aby temu zepsuciu się zboża zapobiec, mierzy się w składach zboża 3 razy dziennie temperatury zboża i zapisuje starannie najwyższą i najniższą dzienną temperaturę na „wykresach gorączki“. Te zapiski służą rewizorom z Landwirtschaftliche Zentralstelle, którzy składy zboża odwiedzają co 10—14 dni za podstawę do oceniania, jaki rodzaj dalszego przerobienia zboża należy zarządzić.

Sposoby obróbki zboża są różnorodne, opierają się jednak w każdym wypadku na tej zasadzie, że należy zboże poruszać. To poruszanie zboża odbywa się przy pomocy biegu elevatorów, za pomocą urządzeń do suszenia, które ewent. jeszcze są złączone z wysuszcarkami, za pomocą dmuchaw zbożowych i przez przewietrzanie zboża. Przy zastosowaniu wymienionego ostatnio zabiegu należy atoli jak najdokładniej zważyć, czy zawartość wilgoci znajdującej się w powietrzu zewnętrznym korzystna jest dla tego rodzaju obrabiania zboża. Zastosowanie wilgociomierzy i odpowiednich tabel chronią składowników od błędnych decyzji.

Jeśli brak maszyn w śpichrzu, albo jest ich mało, to obrabianie zboża odbywa się przez przerzucanie, t. zn. że zboże się przesypuje.

Dzięki inicjatywie Państwowych Zakładów Zbożowych i Przemysłowych ma być wprowadzona na tym obszarze nowość, która w ostatnich tygodniach przeszła próbę przydatności i która w najbliższych tygodniach i miesiącach w większym zakresie będzie wprowadzona w różnych magazynach zbożowych Generalnego Gubernatorstwa. Ta nowość polega na małej maszynie, skonstruowanej według wskazówek Państwowych Zakładów Zbożowych i Przemysłowych w Generalnym Gubernatorstwie. Jest to ręczna maszyna do przegarniania zboża, która przerabia — z uwagi na swoją wielkość — nadspodziewanie dużą ilość zboża, wynoszącą 7 ton w godzinie przy stosunkowo małym zużyciu prądu.

Można z pewnością powiedzieć, że wyznaczeni przez Urząd gospodarki żywienia do przechowywania zboża

sorgen, daß ein großer Teil des Getreides eines Speichers ständig in Bewegung ist, um allen Gefahren für die Güte des Getreides vorzubeugen, entsprechend der von ihnen selbst geprägten Devise: Kein Korn darf verderben!

pracownicy o to dbają, by wielka część zboża w śpiichrzach stale była w ruchu, a to celem uniknięcia wszelkich niebezpieczeństw zagrażających dobroci zboża w myśl dewizy ułożonej przez nich samych: Ani jednego ziarnka nie wolno zmarnować!

Haltbarmachung von Gemüserzeugnissen Konserwowanie produktów jarzynowych

In diesem Jahre sind unstreitbar enorme Werte durch die Konservierung, d. h. Haltbarmachung von Obst und Gemüseerzeugnissen, vor dem Verderb gerettet worden. Auch in der Zukunft ist die Konservierung mit chemischen Konservierungsmitteln nicht zu entbehren, und hierbei ist von besonderer Bedeutung die chemische Konservierung bei der Haltbarmachung von Obst, Obstmark, Pulpe, Muttersaft, ferner bei der Konservierung von Gemüse in Fässern, wie Gurken, Erbsen, Bohnen, Karotten, Sellerie, Kohlrabi, Kohl jeder Art, Pilzen, roten Rüben, Meerrettich usw.

Als chemische Konservierungsmittel bezeichnet man diejenigen chemischen Stoffe, die, in geringer Menge einem sonst für die Entwicklung von Kleinlebewesen (Mikroorganismen) geeigneten Nährboden zugesetzt, ihn derartig beeinflussen, daß er die Eignung für das Gedeihen dieser Lebewesen verliert. Bekanntlich sind diese Kleinlebewesen die Ursache von Schimmelbildung, Gärung, Kahmen und Fäulnis.

An chemischen Konservierungsmitteln werden in der Hauptsache Benzoesäure, Ameisensäure und schweflige Säure oder an deren Stelle die entsprechenden Salze verwendet. In der Praxis ist man schon längst davon abgekommen, diese Chemikalien allein zu verwenden, weil sie gewisse Nachteile haben. So kann z. B. die Benzoesäure allein für Konservierungszwecke meist keine Verwendung finden, weil sie recht schwer löslich ist oder sich so ausscheidet, daß sie wie Watte an der Oberfläche schwimmt. Benzoesaures Natron allein, das übrigens in irgendeiner Form wieder aufzuschließen ist, ist zwar leicht löslich, gibt aber ebenso wie die Benzoesäure einen kratzenden Nachgeschmack. Wie bekannt, haben Benzoate, Formiate und Sulfite ihren ganz besonderen Wirkungskomplex.

Bei der Haltbarmachung mit chemischen Konservierungsmitteln ist der Erfolg von der Beobachtung aller Faktoren abhängig. Es sind neben der vorschriftsmäßigen Vorbereitung noch andere wichtige Punkte, wie Reifegrad, Wasserfrage, richtige Blanchieren, Geruch usw., zu beachten, die überhaupt die Technik immer ausschlaggebend ist. Eine chemischer, physikalischer, biologischer Erkenntnis kann leicht zu Irrtümern und Fehlern führen.

Es ist bekannt, daß die Güte der Konserven, insbesondere der von Hülsenfrüchten, auch von der Beschaffenheit des Fabrikationswassers beeinflusst wird. Besonders störend wirkt sich hartes Wasser aus, z. B. bei Erbsen und auch Bohnen, die dann einfach nicht weich kochen. Auch Früchte können bei hartem Wasser im Aroma und in der Farbe nachteilig beeinflusst werden. Zugesezte künstliche Farbstoffe können sich in der Farbe verändern. Die Karbonathärte des Wassers behindert z. B. auch den Grünungseffekt bei Gemüse und Obst. Es kann schließlich auch eine Gasbildung (freiwerdende Kohlensäure) auftreten, die z. B. bei den Dosen an dem sogenannten Federn oder Flattern (Kohlensäure-Bombagen) erkenntlich ist. Eine Enthärtung des Wassers vor seiner Verwendung ist daher in vielen Fällen ratsam. Bis zu einem gewissen Grade kann die Enthärtung durch längeres Vorkochen

W tym roku uratowano przed zepsuciem niewątpliwie olbrzymie wartości dzięki konserwowaniu czyli utrzymaniu w stanie zdatnym do spożycia produktów owocowych i jarzynowych. Również i w przyszłości nie należy rezygnować z konserwowania przy pomocy chemicznych środków konserwacyjnych, przy czym nabiera tutaj specjalnego znaczenia chemiczne konserwowanie w stanie zdatnym do spożycia owoców, miększu owocowego, musu owocowego, soków owocowych, dalej jarzyn w beczkach, jak ogórków, grochu, fasoli, marchwi, selerów, kalarepy, wszelkiego rodzaju kapusty, grzybów, buraków ćwikłowych, chrzanu itd.

Jako chemiczne środki konserwujące określa się te chemiczne substancje, które dodane w małej ilości do skądinąd przychylnego dla rozwoju drobnoustrojów (mikroorganizmów) środowiska odżywczego, tak na to środowisko wpływają, że traci ono właściwości, umożliwiające rozmnażanie się tych żyjątek. Jak wiadomo owe drobnoustroje są przyczyną tworzenia się pleśni, fermentacji, kożuchów pleśniowych na płynach oraz gnicia.

Przeważnie używa się jako chemicznych środków konserwujących kwasu benzoowego, kwasu mrówkowego i kwasu siarkawego, albo na ich miejsce ich soli. W praktyce dawno już przestano używać tylko samych tych chemicznych, jako że posiadają one pewne wady. Na przykład kwas benzoowy sam jako taki przeważnie nie da się zastosować dla celów konserwacyjnych, ponieważ jest on dość trudno rozpuszczalny, względnie tak się wydziela, że pływa jak wata na powierzchni. Benzoesan jest wprawdzie łatwo rozpuszczalny, daje jednak podobnie jak kwas benzoowy drapiący posmak. Jak wiadomo posiadają sole benzoowe, sole kwasu mrówczanego oraz siarczyny swój specjalny kompleks oddziaływania na produkty.

Przy konserwowaniu za pomocą środków chemicznych wynik konserwacji zależy jest od zwracania uwagi na wszystkie czynniki. Poza unormowanymi przepisami, przygotowaniem oraz przysposobieniem materiału do konserwowania, należy przestrzegać jeszcze innych ważnych punktów, jak kwestii gatunku, stopnia dojrzałości, kwestii wody, należytego gotowania, dbałości o beczki, magazynowania itd., które są zawsze decydujące przy technice konserwowania. Nieprzestrzeganie chemicznych, fizycznych, biochemicznych i biologicznych czynników może łatwo doprowadzić do niepowodzeń oraz do błędów.

W tym celu znana jest dobroć konserw, a specjalnie konwłaściwość wody używanej przy ich fabrykacji. Specjalnie fasoli, która działa woda twarda, zwłaszcza przy gotowaniu, po prostu potem nie można przygotować, a to podwójnie wpływa ujemnie twarda woda na do nich sztuczne barwem ich aromatu i barwy. Dodane takiej wody. Twardość mogą zmienić kolor pod wpływem zawartością w wodzie wstępująca wody spowodowana kład u jarzyn i owoców, w, utrudnia również, na przyprzy tym także nastąpić wyzielenienia. Może wreszcie lający się bezwodnik węglowy, nie się gazów (wydzielanych puszkach z konserw, rozpoznaje się przy pięcia się oraz pewnego rodzaju w postaci ich na wydzielonego kwasu węglowego). Dla (pod wpływem) godne po-

Die russischen Nahrungsreserven Rosyjskie rezerwy żywnościowe

In Sowjetrußland, einem sehr dünn besiedelten Land, wohnen auf einem Quadratkilometer nur 8,5 Einwohner, während in Gesamteuropa 46,5 Einwohner auf derselben Fläche sitzen. Schon aus dieser Gegenüberstellung wird klar, welche unerhörte Erzeugungsmöglichkeit von Nahrungsmitteln in diesem Agrarland, dessen Bevölkerung zu 85% in der Landwirtschaft tätig ist, und das in seiner Gesamtheit 196 Millionen Einwohner zählt, bestehen. Während Deutschland an der gesamten Bodenfläche der Welt mit nur 0,8% beteiligt ist, beträgt der russische Anteil das rund 25fache, nämlich 21,4%. Bei Gegenüberstellung der reinen landwirtschaftlichen Nutzfläche — darunter versteht man die gesamte Bodenfläche abzüglich der Wälder, der Steppen- und Ödlandgebiete, der Städte, Straßen, Flüsse, Seen und Gebirge — ist dieses Mißverhältnis fast genau so groß. Rußland hat demnach 636 Millionen Hektar landwirtschaftliche Nutzfläche, das sind aber nur 30% der Gesamtfläche Sowjetrußlands oder 20mal soviel landwirtschaftliche Nutzfläche, wie Deutschland mit nur 32 Millionen Hektar sie aufzuweisen hat. Die besäte Fläche, also die Fläche ohne Wiesen, Weiden und Brache usw., beträgt jedoch nur 136 Millionen Hektar. Besonders groß ist die Waldfläche mit 45% der Gesamtfläche Sowjetrußlands.

Das sowjetische Rußland ist auch heute noch der größte Getreide-, der größte Ölfrucht- (Sonnenblumen-) und der drittgrößte Hanferzeuger der Welt. Es ist mit 24% an der Weltweizenherzeugung, mit 46% an der Weltroggenherzeugung, mit 27% an der Welthanferzeugung und mit 20% an der Gerstenerzeugung der Welt beteiligt. Während Deutschland eine durchschnittliche Getreideerzeugung von 26—30 Millionen Tonnen jährlich bei 3mal so hohen Hektarerträgen wie Sowjetrußland — 21 dz gegen 8 dz Weizen je Hektar — hat, erzeugt dieses Riesenreich immerhin 95 Millionen Tonnen Getreide, das aus Weizen, Roggen, Gerste und Hafer besteht. Dem Weltkrieg hat Europa 80% seines jährlichen Weizenbedarfes aus Rußland bezogen. Rußland war damals der zweitgrößte Weizenexporteur der Welt — an erster Stelle stand das englische Kanada, das aber unter sowjetrussischer Herrschaft in der Zwischenzeit an die 5. Stelle hinter USA, Kanada, Argentinien und Australien zurückgesunken.

Es exportierte in den Jahren 1909 bis 1913 rund 10,5 Millionen Tonnen Getreide, 250 000 Tonnen Ölsaaten, 650 000

Tonnen Ölkuchen, 260 000 Tonnen Zucker, 60 000 Tonnen Butter und 5 Milliarden Eier. Die Hauptüberschüsse an Getreide, Ölsaaten und Ölkuchen wurden dabei damals schon ausschließlich in der Ukraine gewonnen. Wenn man zugrunde legt, daß der jährliche festlandeuropäische Getreidezuschußbedarf ohne England und Ruß-

land in Rosji Sowieckiej, kraju bardzo rzadko zaludnionym, mieszka na jednym kilometrze kwadratowym tylko 8,5 mieszkańców, podczas gdy w całej Europie przypada na tę samą przestrzeń 46,5 mieszkańców. Już samo to przeciwstawienie wyjaśnia, jakie niesłychane możliwości wytwarzania środków żywności istnieją w tym kraju rolniczym, którego ludność jest w 85% zatrudniona w rolnictwie i który w ogólności liczy 196 milionów mieszkańców. Gdy Niemcy na ogólną powierzchnię ziemi świata mają tylko 0,8%, to część tej powierzchni należąca do Rosji jest około 25 razy większa, a mianowicie 21,4%. Przez porównanie czystej użytkowej powierzchni nadającej się do gospodarki rolnej — przez co rozumie się całą powierzchnię ziemi po wyłączeniu lasów, obszarów stepowych i pustynnych, miast, dróg, rzek, jezior i gór — nieproporcjonalność ta jest prawie dokładnie tak samo wielka. Rosja ma zatem 636 milionów hektarów powierzchni użytkowej rolnej, co stanowi jednak tylko 30% ogólnej powierzchni Rosji Sowieckiej względnie wynosi 20 razy więcej użytkowej powierzchni rolnej, aniżeli Niemcy, które wykazują tylko 32 miliony hektarów. Obsiana przestrzeń, a więc przestrzeń bez łąk, pastwisk, ugorów itd. wynosi jednakowoż tylko 136 milionów hektarów. Szczególnie wielki jest obszar lasów, stanowiący 45% ogólnej powierzchni Rosji Sowieckiej.

Rosja Sowiecka jest także jeszcze dzisiaj największym na świecie wytwórcą zboża, oleju (słoneczniki), oraz znajduje się na 3. miejscu pod względem produkcji konopi. Biorze udział w 24% w światowej produkcji pszenicy, 46% w światowej produkcji żyta i w 20% w światowej produkcji jęczmienia. Gdy przeciętna produkcja zboża Niemiec wynosi rocznie 26—30 milionów ton przy 3-krotnie tak wysokim, jak w Rosji Sowieckiej plonie z hektara — 21 cetn. metr. wobec 8 cetn. metr. pszenicy z 1 hektara — wytwarza to olbrzymie państwo bądź co bądź 95 milionów ton

zboża, składającego się z pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa. Przed wojną światową sprowadzała Europa 70—80% swojego dodatkowego zapotrzebowania pszenicy z Rosji. Rosja stała wówczas na drugim miejscu jako światowy eksporter pszenicy — na pierwszym miejscu światowego eksportu było angielskie Dominium Kanada — lecz w międzyczasie pod sowieckimi rządami cofnęła się na 5-te miejsce za USA, Kanadą, Argentyną i Australią.

W latach 1909 eksportowała okragło 10,5 milionów ton zboża, 250 000 ton nasion olejnych, 650 000 ton ma-

kuchów, 260 000 ton cukru, 60 000 ton masła i 5 miliardów jaj. Główne nadwyżki zboża i makuchów uzyskiwano przy tym już wówczas wyłącznie na Ukrainie. Jeśli się zważy, że roczne zapotrzebowanie importowanego zboża na kontynencie europejskim bez Anglii i Rosji wynosi 9 milionów ton, to wówczas już wywoziła carska Rosja 1,5 milionów

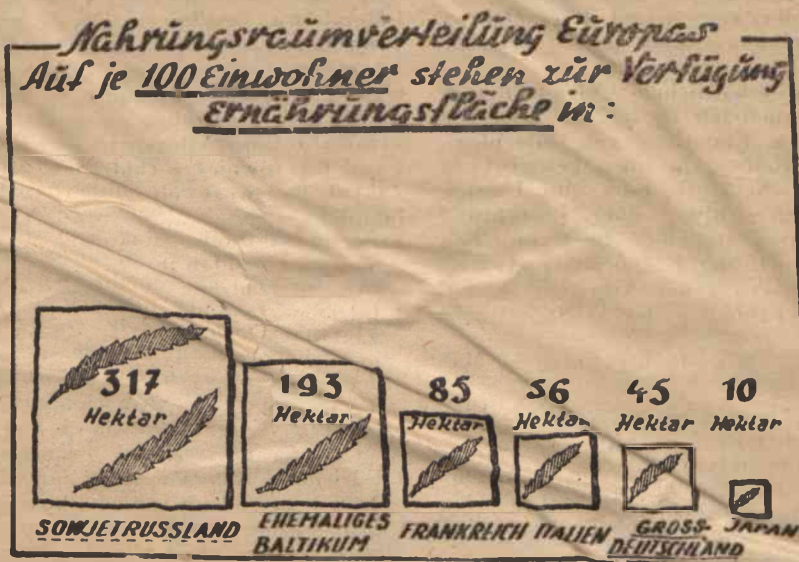

Bild — ryc. 12
Europäische Bereiche der Ernährung

land 9 Millionen Tonnen beträgt, so hat das zaristische Rußland damals schon 1,5 Millionen Tonnen Getreide mehr ausgeführt, als der Fehlbedarf ausmachte. Dem steht gegenüber der Rückgang des sowjetrussischen Exportes, der bei Getreide vor Ausbruch dieses Krieges nur mehr den zehnten Teil des zaristischen Getreideexportes, nämlich 1,3 Millionen Tonnen, betrug. In 25 Jahre war es also möglich, die sowjetrussische Getreideerzeugung so zu drücken, daß nicht nur der Export auf ein Minimum zurückging und damit für die europäische Versorgung ausfiel, sondern die eigenen Bewohner des Landes jahrzehntelang Hunger leiden mußten.

Die Weizenernte Rußlands mit jährlich 33 Millionen Tonnen liegt aber immer noch höher als die schon erwähnte gesamte Getreideernte des Großdeutschen Reiches. Dabei kommen die Überschüßerträge aus der Ukraine, die immer das Weizenüberschüßgebiet Rußlands gewesen ist und alle übrigen russischen einschließlich der asiatischen Gebiete mit Weizen versorgt hat.

Während im Großdeutschen Reich die gesamte landwirtschaftliche Nutzfläche nur 32 Millionen Hektar beträgt, hat allein Sowjetrußland eine Getreideanbaufläche von 102 Millionen Hektar, die also über 3mal so groß ist wie die gesamte landwirtschaftliche Nutzfläche Deutschlands. Die Weizenanbaufläche Sowjetrußlands allein mit 35 Millionen Hektar ist nicht nur größer als die gesamte deutsche landwirtschaftliche Nutzfläche, sondern auch umfangreicher als die gesamte übrige europäische Weizenanbaufläche mit nur 31 Millionen Hektar. Trotzdem erntet das übrige Europa infolge seiner höheren Erträge mehr an Weizen (50 Millionen Tonnen) als Sowjetrußland mit nur 33 Millionen Tonnen.

Sowjetrußland ist außerdem der größte Ölfruchterzeuger der Welt und schlägt mit seiner erzeugten Menge alle Staaten des Balkans zusammengekommen. Dabei spielt als russische Ölfrucht eine Pflanze, die in West- und Mitteleuropa nur als Zierpflanze bekannt ist — nämlich die Sonnenblume — eine bedeutende Rolle, während Raps, Rüben und die Sojabohne, die außer in Deutschland heute auf dem Balkan in verstärktem Maße zum Anbau kommen, in Sowjetrußland wenig bekannt sind. Im Hanfanbau reicht nur Italien sehr nahe an die sowjetische Anbauflächengröße heran. In der reinen Ölerzeugung steht Sowjetrußland an zweiter Stelle der Weltproduktion und wird nur noch von Argentinien übertroffen. Kapitisches, wolle ist ein Erzeugnis, das bisher nur in den Vereinigten Staaten Rußland — noch überflügelt. In der Weltproduktion steht an dritter Stelle der von Nordamerika und Indien (USA 12, Weltproduktion mit rund 4 Millionen Tollen (USA 12, Indien 5). In der Wollerzeugung hat Sowjetrußland die zweite Stelle der Weltproduktion inne (138 000 Tonnen) und wird nur noch übertroffen in dem Land der traditionellen Schafhaltung, nämlich Australien (388 000 Tonnen). An dritter Stelle der Weltproduktion steht Südafrika (112 000 Tonnen).

ton zbroża więcej, aniżeli wynosił niedobór. W przeciwieństwie do tego wykazuje sowiecki eksport cofnięcie się, który to eksport jeśli chodzi o zboże, wynosił przed wybuchem tej wojny nieco więcej aniżeli dziesiątą część eksportu zboża z czasów carskich, a mianowicie 1,3 miliony ton. W ciągu zatem 25 lat było rzeczą możliwą produkcję zboża sowieckiego do tego stopnia zdławić, że nie tylko eksport spadł do minimum, przez co powstała strata w zaopatrzeniu Europy,

lecz także tamtejsi mieszkańcy kraju dziesiątki lat musieli cierpieć głód.

Zbiór pszenicy Rosji, wynoszący rocznie 33 miliony ton, jest mimo to zawsze jeszcze większy, aniżeli wymieniony już ogólny zbiór zboża Wielkich Niemiec. Do tego dochodzą nadwyżki pól z Ukrainy, która zawsze stanowiła obszar nadwyżki pszenicy dla Rosji i zaopatrywała w pszenicę wszystkie pozostałe rosyjskie obszary łącznie z azjatyckimi.

Gdy w Wielkonieemieckiej Rzeszy ogólna użytkowa powierzchnia rolna wynosi tylko 32 miliony hektarów, to sama So-

wiecka Rosja posiada 102 milionów hektarów powierzchni zajętej pod uprawę zboża, która przeto jest ponad 3 razy tak wielka, jak cała użytkowa powierzchnia rolna Niemiec. Sam obszar uprawy pszenicy Rosji Sowieckiej, wynoszący 35 milionów hektarów, jest nie tylko większy od całej niemieckiej powierzchni użytkowej rolnej, lecz również rozleglejszy niż cały pozostały europejski obszar uprawy pszenicy, wynoszący 31 milionów hektarów. Mimo to zbiera pozostała Europa wskutek swoich większych pól więcej pszenicy (50 milionów ton), jak Rosja Sowiecka zbiera tylko 33 milionów ton.

producentem Rosja Sowiecka jest ponadto najwyprodukowaną ilością świata oleju i przewyższa swą produkcją. Przy tym wszystkie razem wzięte bałkańskie. Rosja Sowiecka jest także w znacznym stopniu owoc oliwnej rośliny, odgrywa znaczną rolę jako roślina w zachodniej i środkowej Europie znana jest tylko jako roślina ozdobna. Fasola soja, które poza Niemcami są dzisiaj uprawiane w Rosji Sowieckiej. Co do uprawy konopi Rosja Sowiecka jest bardzo zbliżona do Sowieckiej Rosji pod względem wielkości obszaru zajętego pod uprawę. Pod względem czystej produkcji oleju stoi Rosja Sowiecka na drugim miejscu światowej produkcji i przewyższa ją tu Argentyna. Bawełna jest produktem, który dotychczas uprawiano tylko na afrykańskich, azjatyckich i amerykańskich obszarach. Rosja — którą przewyższają jedynie Stany Zjednoczone Ameryki Północnej i Indie — stoi na trzecim miejscu światowej produkcji, dając około 4 miliony bali (USA 12, Indie 5). Co do produkcji wełny zajmuje Rosja Sowiecka drugie miejsce w światowej produkcji (138 000 t), w której przewyższa ją tylko kraj tradycyjnej hodowli owiec, mianowicie Australia (388 000 ton). Na trzecim miejscu światowej produkcji stoi Południowa Afryka (112 000 t).

Dr. F. Lorz

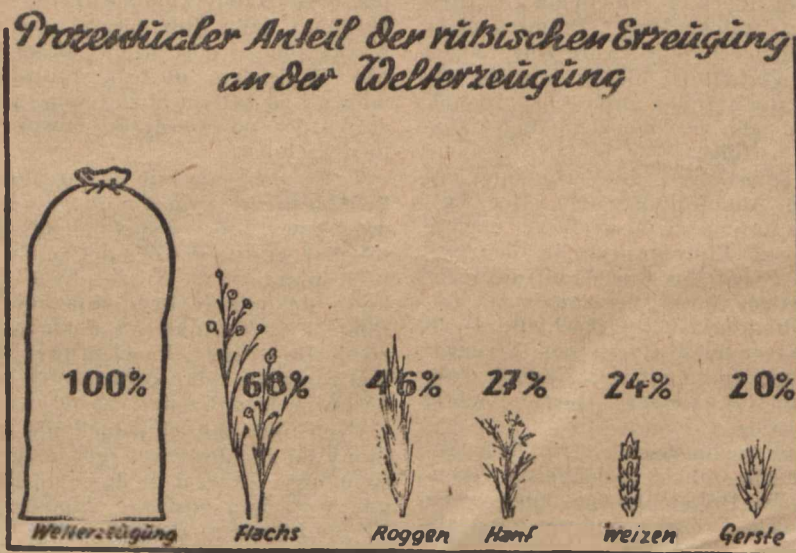

Bild — ryc. 13
Udział produkcji rosyjskiej w stosunku do światowej

Ramp/dem Schleichhandel; er gefährdet die Versorgung!

Entwicklung des Prämienscheines Rozwój kwitów premiowych

Von Dr. Josef Odenthal, Krakau

Die Ausgabe von Prämien und damit auch von Prämien-scheinen erfolgte zu Anfang in einer zahlenmäßigen Gleichung. Es wurde festgelegt, welche Menge Prämien einer bestimmten abgelieferten Menge Erzeugerware entsprechen sollte. Und in starrem Verhältnis hierzu wurden die Prämien-scheine und damit die Prämien ausgegeben. Irgendwelche anderen Absichten als der mengenmäßige Ausgleich wurden dabei nicht verfolgt.

Daraus ergab sich von selbst die feste Verbindung des Prämien-scheines mit dem Ablieferungsschein. Der Versandverteiler, der den Ablieferungsschein ausfüllte, machte gleichzeitig die notwendigen Eintragungen in den anhängenden Prämien-schein. Zweifellos war damit die rechnerische Richtigkeit bestens gesichert. Aber ebenso zweifellos hatte die rechnerische Richtigkeit ihre Nachteile. Denn bei der Ablieferung der Erzeugnisse durch den Erzeuger kommt es nicht nur darauf an, daß der Erzeuger abgeliefert und wieviel er abgeliefert, sondern ebenso wichtig ist, wann und wie er abgeliefert.

Dem aber stand der auf rechnerischer Grundlage gegebene, festverbundene Prämien-schein gleichgültig gegenüber. Er berechnete dieselbe Prämienmenge, auch wenn der Erzeuger erst nach vielem Drängen und verspätet abgelieferte. Er berechnete sogar, bei Getreide teilweise, bei Kartoffeln überhaupt, dieselbe Menge, wenn der Erzeuger seine Ware in einer Güte abgelieferte, die den zu stellenden Anforderungen nicht entsprach.

Um diesem Mangel abzuweichen, um die Nachteile des festverbundenen Prämien-scheines zu vermeiden, wurde bei Kartoffeln ein neuer Weg beschritten. Es wurde nur rund die Hälfte des Prämienanspruches in festverbundenen Prämien-scheinen gewährt. Die zweite Hälfte wurde dem freien, losgelösten Prämien-schein vorbehalten. Gleichzeitig wurde der freie Prämien-schein der Begebung durch den Versandverteiler (Erfasser) entzogen und in die Hand des Kreis-hauptmannes gelegt. Die Gründe im einzelnen sind nicht bekannt und früher bereits in der „Ernährungswirtschaft“ (1941) und später in der „Ernährungswirtschaft“ (1942) veröffentlicht worden. Sie seien daher nur kurz wiederholt. Der freie Prämien-schein stellt ein Gegen-gewicht zur Hälfte der Prämien-scheine dar, die dem Kreis-hauptmann durch die starrer Errechnung beruhenden Prämien-scheine. Der Kreis-hauptmann die Möglichkeit, die Prämien-scheine nach örtlicher Notwendigkeit zu vergeben und strafend einzuziehen. Auch noch in anderer Hinsicht stellt der freie Prämien-schein ein festes und ge-löstes Prämien-schein in gewisser Hinsicht ein Gegen-gewicht zur Hälfte der Prämien-scheine dar, die dem Kreis-hauptmann durch die starrer Errechnung beruhenden Prämien-scheine. Der Kreis-hauptmann die Möglichkeit, die Prämien-scheine nach örtlicher Notwendigkeit zu vergeben und strafend einzuziehen.

Diese Entwicklung wurde bestimmt durch den Ernte-Ausnahmestand. Dieser erhöhte nicht nur die Erfassung mengenmäßig in bisher nicht vorstellbarem Umfang; er drängte auch die Zeitspanne der Erfassung auf einen Zeitraum zusammen, den man bisher ebenfalls für unmöglich gehalten hatte. War dies schon bei Getreide der Fall, so aber bei Kartoffeln in atemberaubendem Umfang. Die doppelte Menge Kartoffeln sollte in acht Wochen, d. h. in einem Drittel der Zeit gegenüber dem Wirtschaftsjahr 1941/42, erfaßt werden.

Die Erfahrungen des Vorjahres hatten gelehrt, daß die ordnungsmäßige Ausstellung, Verrechnung und Nachprüfung einer solchen Unzahl von Ablieferungs- und Prämien-scheinen in so kurzer Zeit erhebliche Schwierigkeiten

Wydawanie premij, a tym samym i kwitów premiowych, początkowo odbywało się zgodnie z cyfrowym obliczeniem. Ustalono, jaka ilość premij powinna odpowiadać pewnej wyznaczonej i odstawionej ilości wyprodukowanych towarów. W ścisłym do tego stosunku wydawano kwity premiowe i co za tym iżle i same premie. Jakiegokolwiek inne cele prócz powyższej ilościowej zgodności nie wchodziły tu w rachubę.

Takie postępowanie stwarzało ścisły związek między kwitem premiowym a poświadczeniem dostawy. Rozdzielca wysyłkowy, który wypełniał poświadczenie dostawy, skutecznie równocześnie potrzebne notatki w załączonym liście premiowym. Niewątpliwie, że w ten sposób rachunkowa dokładność była najlepiej zabezpieczona. Lecz tak samo i ta rachunkowa dokładność miała bez wątpienia swoje złe strony. Albowiem przy odstawie produktów przez wytwórcę nie tylko o to chodzi, że wytwórca odstawia i ile odstawia, lecz również ważne jest, kiedy i jak on odstawia.

Tych okoliczności jednak nie uwzględniał ścisłe uzależniony od rachunkowej podstawy i oparty na niej kwit premiowy. Zaliczał on tę samą ilość premij nawet wtedy, gdy wytwórca odstawił dopiero po wielu upomnieniach i z opóźnieniem. Zaliczał nawet wówczas tę samą ilość — przy zhożu częściowo, przy ziemniakach w całości — kiedy wytwórca dostarczył swój towar o takiej jakości, która nie odpowiadała stawianym wymaganiom.

Aby temu brakowi zaradzić i uniknąć ujennych następstw złączonego kwitu premiowego, zastosowano w odniesieniu do ziemniaków nowy rodzaj postępowania. W połączonych kwitach premiowych przyznawano tylko ok. połowy należności premiowych. Resztę zaś zastrzeżono na luźnym, oddzielnym kwicie premiowym. Równocześnie instytucja (osoba) skupująca usuwała z obiegu luźny kwit premiowy i wręczała do rąk starosty powiatowego. Podstawy tego postępowania w szczegółach są znane i zostały przedstawione już przedtem w „Gospodarce Wyżywienia”. Dlatego powtórzymy je tu tylko pokrótce. Kwit premiowy wypełniony do połowy stanowi przeciwwagę wobec braków kwitu stałego, opartego na ścisłym rachunku. Luźny kwit premiowy daje staroście powiatowemu możliwość ingerencji w poszczególnych wypadkach według własnego uznania i stosownie do lokalnych konieczności w duchu wychowawczym, nagradzającym i karzącym, gdzie zatem bezduszna liczba musi zawodzić.

Jednakże pod innym jeszcze względem zachodziło pewne przeciwieństwo między stałym i luźnym kwitem premiowym. O ile stały kwit premiowy pierwotnie był pomysłem jako kwit pojedynczy dla poszczególnych odstawy, a więc poszczególnego producenta, to luźny kwit premiowy uchodził od razu jako kwit zbiorowy dla większych grup np. wsi, gmin. Luźny kwit premiowy obrał przeto drogę, na którą wskutek roz- wój w stosunkach w jesieni 1942 wstąpił za nim także i złączony kwit stały.

Rozwój ten był uzależniony od wyjątkowego stanu w okresie wojny. Tenże stan spowodował nie tylko podwyższenie ilościowo ściąganych kontyngentów do rozmiarów dotąd trudnych do pojęcia, lecz ściętni także czasokres oddania kontyngentów do takiego terminu, który również uchodził dotychczas za niemożliwy. Miało to miejsce w odniesieniu do kontyngentów zbożowych, co do ziemniaków zaś rozmiary i tempo akcji były wprost oszałamiające. W okresie ośmiu tygodni, tj. w ciągu trzykrotnie krótszego okresu czasu w porównaniu z rokiem gospodarczym 1941/42, należało ująć podwójną ilość ziemniaków.

Doświadczenia z roku ubiegłego wykazały, że należyte wystawienie, obliczenie i skontrolowanie takiego niezliczonego mnóstwa poświadczeń dostawy oraz kwitów premio-

mit sich bringen würde. Die Entwicklung ging daher notwendigerweise auch beim festen Prämienschein vom Einzelablieferungs- zum Gruppenablieferungsschein.

Daß aber diese Entwicklung so schnell und so gründlich vor sich gehen würde, wie es dann tatsächlich geschah, war dennoch nicht vorausgesehen worden. Zwar gab es einzelne Kreise, die sich gegen den Gruppenschein glaubten wehren zu müssen, weil der Einzelschein auch seine Vorteile hat gegenüber dem Gruppenschein. Aber die Verhältnisse waren stärker. Der Gruppenschein gerade in seiner größeren Form setzte sich durch. Die Dörfer kamen zur Ablieferung gleich mit fertigen Listen. Jeder Erzeuger erhielt nur den vorgesehenen kleinen Zwischenschein, der ihm das notwendige Beweisstück in die Hand gab. Aber es wurde nur ein Ablieferungsschein ausgestellt. Und damit nur ein Prämienschein.

Jetzt zeigte sich aber auch ein wesentlicher Nachteil. Wie sollten die Erzeuger diesen Prämienschein anteilmäßig unter sich aufteilen? Bei Zigaretten und Trinkbranntwein gewiß keine schwierige Aufgabe. Zigaretten teilen sich von selbst. Und notfalls können aus einer Flasche mehrere Menschen trinken. Aber bei Eisen? Hält sich der Eisenprämienschein in den Grenzen einer kleineren Gruppe, so war die Schwierigkeit nicht unüberwindlich. Der Erzeuger lernte sogar, daß Gruppen einen Gruppenschein oft besser auszunutzen vermögen als der einzelne Erzeuger seinen Einzelschein. Die Gruppenbildung der Erzeuger eigens zum Zwecke der besseren Auswertung der Eisenprämienscheine wird daher zweifellos bestehen bleiben. Aber die ganz großen Scheine zu 2000 und mehr Zloty? Auch diese Lücke wurde ausgefüllt. Inzwischen sind die Stückelungsabschnitte für Eisenprämien herausgegeben worden: zu 2, 5, 10, 20 und 50 Zloty. Die großen Prämienscheine können jetzt von deren Inhabern gegen Stückelungsscheine eingetauscht werden. Der Umtausch geschieht beim Kreishauptmann. Wichtig ist, daß ein Anspruch des Erzeugers darauf besteht, daß er „seinen Stückelungsschein“ erhält. Es ist aber nicht zu erwarten, daß jeder Erzeuger von diesem Recht Gebrauch machen wird. Nach den bisherigen Erfahrungen wird die freiwillige Gruppenbildung in erheblichem Umfange erhalten bleiben. Aber selbst, wenn von den Stückelungsscheinen in größtem Umfange Gebrauch gemacht werden würde, so ist ein Wichtiges erreicht. In der Zeit der gedrängten Erfassung werden nur große Scheine ausgegeben. Damit greift eine begrüßenswerte und deutliche Arbeiterleichterung in dieser Zeit Platz. Die Stückelung aber und die Verwandlung der Stückelungen in Eisen wird hinterher vorgenommen, in einer Zeit, in der die Hauptarbeit vorbei ist, in einer Zeit also, in der die notwendigen Kräfte für „Verfeinerungsarbeiten“ zur Verfügung stehen.

Mit dieser Entwicklung sind wir auf einem Stand angekommen, der viele Möglichkeiten in sich vereinigt: den Einzelschein, den Gruppenschein, den Dorf- und Gemeindegestückelten und den gestückelten Prämienschein. Man darf aber überzeugt sein, daß die Entwicklung noch weiter gehen wird. Es fehlt noch der grundsätzlich gelöste Prämienschein.

Dieser würde nicht nur eine noch engere Verbindung zwischen Kreishauptmann und Erzeuger herstellen, indem nur der Kreishauptmann, und zwar nur für Dörfer, Prämienscheine hergibt. Der voll gelöste Prämienschein würde auch den Versandverteiler von der zusätzlichen Verantwortung für die richtige Ausstellung der festen Prämienscheine entlasten, eine Entlastung, die sich schon manches Mal als wünschenswert gezeigt hat.

wych, do tego w tak krótkim czasie, powoduje znaczne trudności. Toteż rozwiązanie sprawy szło z konieczności także przy kwicie premiowym stałym od jednostkowego poświadczenia dostawy do zbiorowego poświadczenia dostawy.

Żeby atoli to rozwiązanie dokonało się tak szybko i tak gruntownie, jak się to potem istotnie stało, tego przecież nie przewidziano. Wprawdzie niektóre powiaty sądziły, że muszą się bronić przeciw kwitom zbiorowym, ponieważ kwit pojedynczy przedstawia pewne korzyści w porównaniu z kwitem grupowym, lecz istniejące warunki były silniejsze. Kwit zbiorowy właśnie w swej zwiększonej formie okazał się praktyczniejszy. Wsi przybywały celem dokonania odstawy kontyngentów z gotowymi już listami. Każdy producent otrzymywał jedynie przygotowane małe poświadczenie tymczasowe, dzięki czemu miał w ręku konieczny dowód. Lecz wystawiano tylko jedno poświadczenie odstawy, a zarazem tylko jeden kwit premiowy.

Teraz jednakże wyłoniła się pewna istotna strona ujemna. Jak bowiem wytwórcy mają między sobą rozdzielić ten kwit premiowy stosownie do udziałów? Zadanie to nie jest trudne w stosunku do papierosów i wódki. Papierosy są podzielne. A w razie potrzeby może z jednej flaszki pić więcej ludzi. Ale jeśli chodzi o żelazo? Skoro kwit premiowy na żelazo dotyczył mniejszej grupy, to trudność nie była do przewyciężenia. Producent przekonywał się nawet, że grupy potrafią często lepiej zużytkować kwit zbiorowy, niż poszczególny wytwórca swój kwit jednostkowy. To tworzenie grup producentów umyślnie w celu lepszego uzyskania kwitów premiowych na żelazo będzie niewątpliwie nadal prowadzone. Lecz jak się ma rzecz z bardzo dużymi kwitami? Na przykład na 2000 złotych lub więcej? Tu była luka.

Została jednakże wypełniona. W międzyczasie wydano kupony odcinkowe dla premii na żelazo na 2, 5, 10, 20 i 50 złotych. Duże kwity premiowe mogą obecnie ich posiadacze zamienić na kupony odcinkowe. Wymiana odbywa się u starosty powiatowego. Ważne jest, że rozszczenie producenta na tym polega, że otrzymuje swój „kwit odcinkowy“. Nie należy jednak oczekiwać, iż każdy wytwórca skorzysta z swego uprawnienia. Według dotychczasowych doświadczeń dobrowolny zespół grupowy utrzyma się w znacznym stopniu. Ale nawet, gdyby z kwitów odcinkowych w największym zakresie zrobiono użytek, to osiągnięto już ważną rzecz. W okresie uciążliwej akcji kontyngentowej będzie wydawać się tylko duże kwity. Przez to uzyskuje się upragnione i wydane ułatwienie pracy w tym okresie. Samym zaś rozdziałem kuponów i wymianą kuponów na żelazo można zająć się później, a to w tym czasie, kiedy główna praca jest już wykonana i gdy rozporządza się niezbędnymi siłami do „prac wyładzających“.

Dzięki takiemu rozwiązaniu wiele możliwości, a mianowicie: kwity, stały i luźny kwit premiowy, kwit premiowy mały i odcinkowy. Można jednakże być pewnym, że nastąpi dalszy jeszcze rozwój tej akcji. Zasadniczo bowiem brakuje jeszcze swobodnego kwitu premiowego.

Taki kwit mógłby nie tylko nawiązać jeszcze ściślejszy stosunek między starostą powiatowym a producentem, gdyby tylko starosta i tylko dla wsi rozdzielał kwity premiowe. Taki zupełnie swobodny kwit premiowy mógłby także zwolnić rozdzielcę od dodatkowej odpowiedzialności za należyte wystawienie stałych kwitów premiowych. Tego rodzaju odciążenie już nieraz okazało się pożądanym.

Vergeudet keine Rohstoffe! Nahrungsgüter sind Allgemeingut!

Transportfragen bei der Kartoffelversorgung

Zagadnienia transportowe ziemniaków

Der Verbraucher hält es für selbstverständlich, daß ihm die Kartoffeln auch in der Großstadt, fernab vom Erzeuger, bereitgestellt werden. Er macht sich kaum Gedanken darüber, auf welche Weise die Kartoffeln zu den Verteilungsstellen seines Bezirks gelangen. Höchstens, daß er glaubt, es als eine beachtliche Leistung buchen zu dürfen, wenn er seine Kartoffeln von der Ausgabestelle in seine Wohnung zu schaffen gehalten ist. Nicht ohne Genugtuung fühlt er hierbei, daß es eine Arbeit und eine fühlbare Wegstrecke bedeutet, wenn er 80 kg in einem Sack auf dem Rücken, wenn er 160, 240, 320 kg auf einem Handwagen einige zehn oder gar einige hundert Meter weit befördert. Aber weiter gehen seine Gedanken nur selten. Oder hat, um ein Beispiel herauszugreifen, der Krakauer Bürger sich schon einmal vorgerechnet, welche Leistung die Fuhrunternehmer seiner Stadt vollbrachten, als sie in den gedrängten Herbstwochen die an den Bahnhöfen einlaufenden Kartoffeln zu den Verteilungsstellen beförderten?

Es lohnt sich, diese Rechnung anzustellen. Wir werden dabei erleben, daß scheinbar trockne Zahlen anschauliches Leben in sich bergen.

Wenn man von den einleitenden Tagen Ende September und den abschließenden Tagen Anfang November absieht, so haben in Krakau 70 Fuhrunternehmungen fünf Wochen lang, Tag für Tag, einschließlich Sonntags, Kartoffeln gefahren. Weiterhin waren 40 Lastkraftwagen mit Anhängern eingesetzt. Die Fuhr-

ten bis zu sechs
u Tage, die Last-
gen drei bis vier
a. Ein Zehn-
stundentag

in diesen Wochen unbekannt, 16 oder gar 18 Stunden

Die Fuhrwerke währlichen. natürlich die kleineren Ent-
fernungen, hin und zurück durchschnittlich 3 km. Sie
beförderten dabei im Durchschnitt 2000 t. Lastkraftwagen
bewältigten die größeren Entfernungen, hin und zurück
bis durchschnittlich 14 km. Insgesamt gesehen beförderten
die Fuhrwerke rund 62 000 t, die Lastkraftwagen 22 000 t.
Zusammengerechnet wurden 84 000 t in Krakau befördert.
Das entspricht der Tragfähigkeit eines 50 000-t-Dampfers.

Die Fahrstrecke, die dabei zurückgelegt wurde, errechnet
sich mit rund 64 000 km. Bildlich gesehen, bedeutet das,
daß die Krakauer Fuhrwerke reichlich eineinhalbmal rund
um die Erde gefahren sind. Oder, auf die Krakauer selbst
bezogen, würde das heißen: hätten die Fuhrwerke nicht
zur Verfügung gestanden und hätten die Krakauer die
Kartoffeln auf ihrem eigenen Rücken schleppen müssen,
so hätte jeder erwachsene Krakauer, abgesehen vom An-
marsch zum Bahnhof, 40 kg 2 km weit schleppen müssen,
bis jeder einzelne Krakauer auf die vorgesehene Weise
versorgt war.

Wir ersparen es uns, die Fuhrleistungen in den übrigen
Großstädten auszurechnen. Wir berücksichtigen erst recht

Spożywca uważa za rzecz samą przez się zrozumiałą, że
mu nawet w mieście, daleko od wytwórcy, oddaje się
ziemniaki do dyspozycji. Nie myśli jednak wcale o tym,
w jaki sposób dostały się ziemniaki do punktów rozdziel-
czych jego dzielnicy. Najwyżej, jeśli uważa, że powinien
to zanotować jako poważny wyczyn, gdy swoje ziemniaki
musi przetransportować z miejsca wydawania do swego
mieszkania. Nie bez zadowolenia czuje on przy tym, że to
oznacza pewną pracę oraz dającą się odczuć trasę, gdy
transportuje 80 kg w worku na plecach, albo 160, 240
czy 320 kg na ręcznym wózku kilkanaście czy nawet kilka-

set metrów. Dalej jednak rzadko sięgają jego myśli. Czy
obliczył, aby wziąć tę rzecz
przykładowo, taki obywatel
Krakowa choć raz sobie, ja-
kiego wyczynu dokonali
przedsiębiorcy transportowi
jego miasta, gdy przewozili
w gorących tygodniach je-
siennych stale napływające
na dworce kolejowe ziem-
niaki do punktów rozdziel-
czych?

Nie od rzeczy będzie ten
rachunek zestawień. Przeko-
namy się przy tym, że suche
na pozór liczby kryją w so-
bie plastyczne życie.

Jeśli się rzuci okiem na
okres czasu pomiędzy po-
czątkowymi dniami z końca
września a końcowymi z po-
czątkiem listopada, to w tym
pięciotygodniowym okresie,
dzień po dniu, łącznie z nie-
dzielami, przewoziło ziem-
niaki w Krakowie 70 to-
warzystw transportowych.
Oprócz tego brało udział
w tej akcji 40 samochodów
ciężarowych wraz z przy-
czepkami. Wozy z zaprzę-
giem końskim robiły do 6-ciu
tur dziennie, samochody cięż-
zarowe zaś od 3 do 4 tur.

10-ciogodzinny dzień pracy był w tych tygodniach nie-
znany, 16 zaś albo nawet 18 godzin pracy dziennie nie
było niczym nadzwyczajnym.

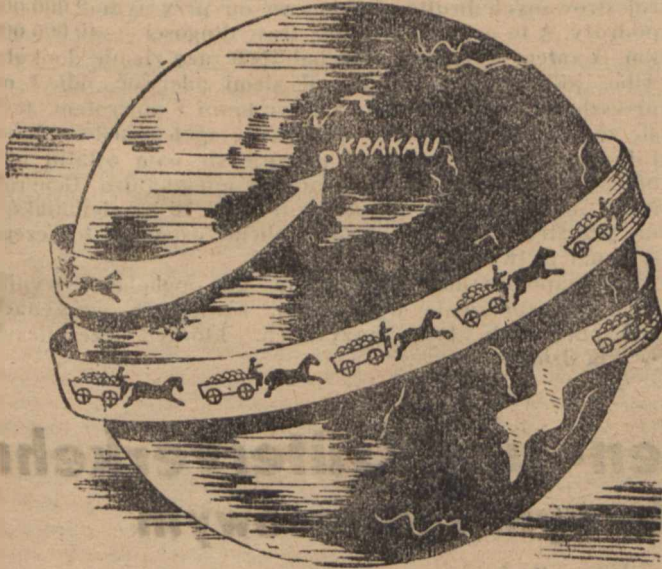
Wozy przybywały, rzecz naturalna, mniejsze odległości
i robiły przeciętnie tam i z powrotem po 3 km. Przewo-
ziły przy tym przeciętnie 2 tony. Samochody ciężarowe
dokonywały większe przemieszczenia, przeciętnie tam i z po-
wrotem do 14 km. Biorąc rzecz razem przewiozły wozy
okraglo 22 000 ton, zaś samochody ciężarowe 22 000 ton.
Razem licząc zostało przewiezionych w Krakowie 84 000
ton. Odpowiada to zdolności transportowej 50 000-tono-
wego okrętu.

Trasa, jaką przy tym przebyto, wypada na okraglo
64 000 km. Patrząc na tę rzecz obrazowo, oznacza to, że
krakowskie wozy objechały sporo ponad półtora raza do-
okoła ziemi. Albo, w odniesieniu do samych Krakowian,
oznaczałoby to: gdyby nie było do dyspozycji wozów
i gdyby mieszkańcy Krakowa musieli dźwigać na własnych
plecach te ziemniaki, to musiałby każdy dorosły krako-
wianin, nie licząc marszu na dworzec, nieść przez 2 kilo-
metry 40 kg ziemniaków, zanim każdy pojedynczy miesz-
kaniec byłby zaopatrzony w kartofle według przewidzia-
nej normy. Oszczędzimy sobie wyliczenia wyników prze-

Der Erzeuger transportierte 1,2 t Kartoffeln
Wytwórca przetransportował 1,2 ton ziemniaków

nicht die kleineren Städte. Es sei nur darauf hingewiesen, daß die ähnlich wie Krakau versorgten übrigen sechs Großstädte zusammengenommen die achtfache Einwohnerzahl ausweisen. Man wird nicht fehlgreifen in der An-

Die zurückgelegte Fahrstrecke beträgt 64 000 Km
Przebyta trasa przez wozy z ziemniakami

nahme, daß die übrigen Großstädte entsprechend oft um die Erde gefahren sind.

Die Transporte in den Städten sind für den Verbraucher augenfällige Leistungen. Verfolgen wir aber den Ablauf der Kartoffelversorgung einen Schritt weiter zurück, so kommen wir zu Transportleistungen, die dem Verbraucher unbeachtet zu bleiben pflegen. Trotzdem aber sind sie da. Sie sind sogar noch wichtiger als die Zufuhren in den Städten selbst. Es sind die Leistungen der Ostbahn. Die Ostbahn befördert die Kartoffeln über Strecken, über die eine Beförderung wegen der großen Entfernungen und wegen der zu bewältigenden Massen auf andere Weise nicht denkbar ist.

Die Ostbahn wird in diesem Herbst einschließlich der geringen noch ausstehenden Mengen 800 000 t Kartoffeln befördert haben. Mehrere 100 000 t sind über Entfernungen von 250 bis 300 km gefahren worden. Die durchschnittliche Entfernung darf mit 120 km angenommen werden. Setzt man die Ausnutzung der Waggons mit 18 t an, den Güterzug mit 40 Waggons, so hat die Ostbahn in 35 Tagen 1110 Kartoffelzüge befördert. Das bedeutet, daß jeden Tag 32 Kartoffelzüge auf die Reise geschickt wurden.

Die Entfernung, die diese Züge zurückgelegt haben, beträgt 133 000 km. Die Kartoffelzüge der Ostbahn sind mithin, die Fahrstrecke der Züge aneinandergereiht, reichlich $3\frac{1}{4}$ mal rund um die Erde gefahren. Eine Leistung der Ostbahn, nur auf einem einzigen Beförderungsabschnitt in kurzer Zeit vollbracht, die sich sehen lassen kann.

Und doch werden diese Leistungen noch übertroffen von den Leistungen des Erzeugers selbst. Während die städtischen Fuhrunternehmer auf wohlgepflegten Straßen mit schwerer Ladung fahren, während die Ostbahn unter Ausnutzung aller Errungenschaften der Technik ihre Züge über Eisenschienen gleiten läßt, muß der Erzeuger auf Wegen, die sehr oft diesen Namen gar nicht verdienen, die Kartoffeln zum Bahnhof oder Verbraucher bringen. Nur in seltenen Fällen konnte ihm eine Erleichterung dazu durch geschaffen werden, daß er die Kartoffeln nur bis zu einem Sammelplatz zu bringen brauchte, von wo Lastkraftwagen die Weiterbeförderung übernehmen.

Die Last, welche auf den Wegen draußen das Panjefuhrwerk zu befördern vermag, schwankt zwischen 3 und 8 dz. Der Durchschnitt liegt bei 6 dz. Die Beförderung dieser immerhin kleinen Last beansprucht einen Wagen, ein oder zwei Pferde und einen Menschen. Stundenlang ist

wozowych w innych większych miastach. Nie uwzględniamy przy tym umyślnie mniejszych miast. Zwrócimy tylko na to uwagę, że 6 większych miast, zaopatrzonych w podobny sposób jak Kraków, wykazują osmiokrotną liczbę mieszkańców. Nie popełni się więc pomyłki, przyjmując, że i te miasta odpowiednio często zrobiły podróż dookoła ziemi.

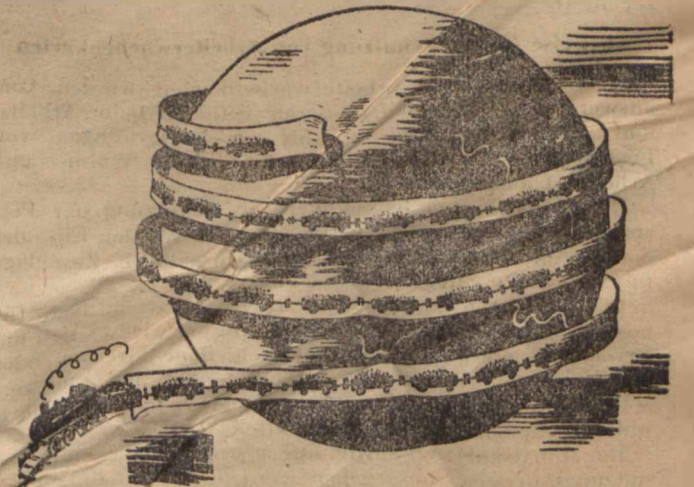
Transporty w miastach przedstawiają dla spożywców wyczyn rzucający się w oczy. Gdy jednak będziemy śledzić przebieg akcji ziemniaczanej jeden krok wstecz, to dołączymy do wyczynów transportowych, których spożywców zwykle nie dostrzega. Pomimo to te wyczyny istnieją. Są one nawet ważniejsze, aniżeli same transporty w miastach. Są to rzeczy, których dokonała Kolej Wschodnia. Kolej Wschodnia transportuje ziemniaki na trasach, na których transport, przeprowadzony w inny sposób jest w ogóle nie do pomyślenia z uwagi na wielkie przestrzenie oraz ze względu na masy do przewożenia.

Kolej Wschodnia przetransportowałaby tej jesieni łącznie z nielicznymi jeszcze zalegającymi ilościami 800 000 ton ziemniaków. Kilkaset tysięcy ton zostało przewiezionych z odległości od 250 do 300 km. Przeciętną odległość można przyjąć na 120 km. Jeżeli się przyjmie wykorzystanie wagonów na 18 ton, a pociąg towarowy na 40 wagonów, to Kolej Wschodnia przetransportowała w 35 dniach 1110 pociągów z ziemniakami. Oznacza to, że codziennie wysyłano w podróż 32 pociągi ziemniaczane.

Przestrzeń, jaką te pociągi pokonały, wynosi 133 000 km. Pociągi z ziemniakami Kolei Wschodniej objechały zatem, jeśli ustawimy trasy pociągów jedna za drugą, ponad 3 i $\frac{1}{4}$ razy dookoła ziemi.

Jest to dający się spostrzec wyczyn Kolei Wschodniej, dokonany w krótkim czasie tylko na jednym jedynym odcinku transportowym.

A jednak wyczyn samych wytwórców przewyższa go jeszcze. Podczas gdy miejscy przedsiębiorcy transportowi jeżdżą po dobrze wybrukowanych ulicach, zaś Kolej Wschodnia przy wykorzystaniu wszystkich zaobyczy techniki wypuszcza swe pociągi po szynach żelaznych, wy-

Die Entfernung die die Züge zurückgelegt haben, beträgt 133 000 km
Pociągi przejechały 133 000 km

twórcą musi dostawić ziemniaki na stację kolejową czy dla spożywców po drogach, które bardzo często w ogóle na tę nazwę nie zasługują. Tylko w rzadkich wypadkach można mu było to udogodnienie stworzyć, że odstawi on ziemniaki do pewnego punktu zbornego, skąd samochody ciężarowe brały na siebie dalsze ich transportowanie.

Cieżar, który może na takich drogach przewozić furę chłopską, waha się od 3 do 8 cetnarów metrycznych. Przeciętna wynosi 6 ctn. Transport tego, mimo wszystko małego, ciężaru wymaga jednego wozu, jednego albo dwóch koni oraz jednego człowieka. Trasy do przebycia

das Gefähr. unterwegs. Die zurückzulegenden Wegestrecken erreichen nicht selten 60 km hin und zurück und mehr. Die durchschnittliche Wegestrecke muß mit 20 km angesetzt werden.

Der Erzeuger befördert auf diese Weise 1 200 000 t. Das kommt einer Schiffsflotte von 750 000 BRT gleich. Er legt dabei 2 000 000 Einzelfahrten zurück. Das bedeutet eine Gesamtstrecke von 40 000 000 km. Mithin fuhr der Erzeuger tausendmal rund um die Erde. Oder, wenn wir uns von der Erde lösen wollen, er fuhr reichlich fünfzigmal zum Mond hin und zurück. Überträgt man seine Leistung wiederum auf die Gesamtheit des Generalgouvernements, so ergibt sich ein letztes überraschendes Bild. Jeder einzelne erwachsene Bewohner des Generalgouvernements würde 40 kg Kartoffeln 50 km weit schleppen müssen, wollte man die Leistung des Erzeugers erreichen.

Vergessen wir also nicht, wenn wir das Ergebnis, die Ernährungssicherung, sehen, auch die Beförderungsleistungen zu beachten.

osiągają nie rzadko 60 km tam i z powrotem, a nawet i więcej. Przeciętną trasę musi się przyjąć na 20 km.

Wytwórca transportuje w ten sposób 1 200 000 ton. Równa się to flocie okrętowej o pojemności 750 000 ton rejestrowanych brutto. Dokonywa on przy tym 2 000 000 podróży. A to oznacza wspólną trasę długości — 40 000 000 km. A zatem wytwórca objechał 1000 razy ziemię dookoła. Albo, jeśli chcemy się już od ziemi oderwać, odbył on przeszło 50 razy podróż na księżyc tam i z powrotem. Jeśli się znowu przeniesie jego wyczyn na społeczeństwo Generalnego Gubernatorstwa, to ukazuje się nam ostatni nieoczekiwany obraz. Każdy dorosły mieszkaniec Generalnego Gubernatorstwa musiałby dźwigać 40 kg ziemniaków na przestrzeni 50 km, jeśli by chciał osiągnąć to, czego dokonał wytwórca.

Nie zapominajmy więc zatem, gdy oglądamy wynik, czyli zabezpieczenie wyżywienia, również o wyczynach transportowych tych wszystkich, którzy uczestniczyli w tym dziele.

Neuerungen im Personen- und Güterverkehr Nowości w ruchu osobowym i towarowym

Von Harry E. H. Prochnow, Krakau

Im Bereich der Ostbahn werden mit Wirkung vom 1. Januar 1943 an die Personenzugfahrpreise 1., 2. und 3. Klasse, die Eil- und Schnellzugzuschläge sowie die Gepäck- und Expressgutfrachtsätze geändert.

Unverändert bleiben nur die Preise für Monatskarten, Arbeiterwochenkarten und Schülermonatskarten.

Die Ausgabe von Teilmonatskarten entfällt vom 1. Januar 1943 an vollständig.

Die alten Fahrkarten werden bis zum 31. März 1943 aufgebraucht werden. Die neuen Fahrpreise werden durch handschriftliche Änderung eintragen oder durch Aufdruck vermerkt.

Ausweise für die Benutzung von Arbeiterwochenkarten

Monatskarten und Arbeiterwochenkarten werden vom Ausweise für Berufstätige, deren Tätigkeit beim Arbeitsamt registriert ist, und nur bis zu Entfernungen von 100 Tarifkilometern zwischen Wohn- und Arbeitsorten.

Monatskarten berechtigen zur Benutzung der Personenzüge in der 2. oder 3. Wagenklasse. Werden Eil- oder Schnellzüge benutzt, müssen die tarifmäßigen Zuschläge in voller Höhe entrichtet werden.

In besonderen Fällen können Monatskarten auch für mehrere Wege ausgestellt werden. Hierbei wird es sich um Erreichung eines Zieles über verschiedene Strecken oder um Fahrten zwischen einem Ausgangsbahnhof und verschiedenen Zielbahnhöfen oder umgekehrt handeln. Fahrtunterbrechungen sind nicht gestattet.

Da Monatskarten künftig nur gegen Vorlage eines Benutzungsausweises ausgegeben werden, müssen die in Betracht kommenden Berufstätigen sich schnellstens diese Ausweise beschaffen. Entsprechende Vordrucke sind bei den Fahrkartenausgaben erhältlich.

Diese Ausweisvordrucke sind von den Arbeitgebern oder von den selbständig Berufstätigen auszufertigen, zu unterschreiben und mit einem Lichtbild zu versehen. Danach ist der Vordruck dem für den Wohnort des Benutzungsberechtigten zuständigen Arbeitsamt zur Bescheinigung der ordnungsmäßigen Meldung vorzulegen.

Für die Ausgabe von Arbeiterwochenkarten gelten die neuen Bestimmungen über die Ausgabe von Monatskarten entsprechend.

Um jeglichen Mißbrauch von Monatskarten und Arbeiterwochenkarten von vornherein zu verhindern, müssen die Benutzer solcher Zeitkarten die vorgeschriebenen und mit

Na obszarze Kolei Wschodniej będą z ważnością od 1 stycznia 1943 zmienione ceny biletów jazdy w pociągach osobowych 1, 2 i 3 klasy, bilety dodatkowe do pociągów przyspieszonych i pośpiesznych, jak również stawki przewozowe bagażowe i ekspresowe.

Bez zmiany pozostają tylko ceny kart miesięcznych, robotniczych kart tygodniowych i miesięcznych kart szkolnych.

Wydawanie częściowych kart miesięcznych odpada od 1 stycznia 1943 zupełnie.

Stare bilety jazdy będą zużyte do 31 marca 1943.

Nowe ceny jazdy zostaną wypisane przez zaznaczenie zmiany ręcznie, bądź też uwidocznione drukiem.

Wykazy korzystania z tygodniowych kart robotniczych

Karty miesięczne i robotnicze karty tygodniowe wydawać się jeszcze będzie od 1 stycznia 1943 tylko po przedłożeniu wykazu korzystania przez pracujących zawodowo, których praca jest zgłoszona w urzędzie pracy i tylko przy odległościach wynoszących najwyżej 100 kilometrów taryfowych między miejscem zamieszkania a miejscem pracy.

Karty miesięczne uprawniają do korzystania z pociągów osobowych w wagonach 2 i 3 klasy. O ile używa się pociągów przyspieszonych lub pośpiesznych, muszą być uiszczone taryfowe dopłaty w pełnej wysokości.

W szczególnych przypadkach mogą być wystawiane karty miesięczne także na rozmaite drogi. W danym razie chodzi o osiągnięcie celu podróży, posługując się różnymi liniami kolejowymi, albo o podróże pomiędzy stacją kolejową wyjazdową a różnymi stacjami docelowymi, lub odwrotnie. Przerwy podróży nie są dozwolone. Ponieważ w przyszłości będą miesięczne karty wydawane tylko za przedłożeniem dowodu korzystania, muszą zainteresowani pracujący zawodowo jak najrychlej postarać się o takie dowody.

Te wykazy muszą być przez pracodawców albo przez samodzielnie zatrudnionych wypełnione, podpisane i zaopatrzone fotografiami. Następnie należy wykaz przedłożyć celem potwierdzenia przepisowemu zgłoszenia Urzędowi Pracy, właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania uprawnionego.

Do wydawania robotniczych kart tygodniowych mają odpowiednio zastosowanie przepisy co do wydawania kart miesięcznych.

Aby z góry zapobiec wszelkiemu nadużyciu kart miesięcznych i tygodniowych kart robotniczych, muszą ko-

Lichtbildern versehenen Benutzungsausweise stets bei sich führen.

Die Benutzungsausweise gelten sechs Monate. Sie werden jedoch beim Wechsel des Arbeitgebers sofort ungültig. Sofern sich nur der Beschäftigungsort ändert, muß der Arbeitgeber den neuen Ort im Ausweis eintragen und bescheinigen.

Die bisherigen Ausweise gelten nach dem 31. Dezember 1942 nur noch mit einem bahnanthelichen Gültigkeitsvermerk.

Prämien für rechtzeitige Be- oder Entladung

Bekanntlich hat die Ostbahn das im Gebiet der Deutschen Reichsbahn eingeführte Prämienverfahren zur Beschleunigung des Güterwagenumlaufs seit einiger Zeit übernommen. Zur Klärung aufgetretener Zweifel wird darauf hingewiesen, daß die Gewährung der Geldprämien nur dann in Betracht kommt, wenn durch rechtzeitige Be- oder Entladung der Güterwagen ein *wagenwirtschaftlicher* Vorteil im Güterverkehr erzielt wurde. Dies wird immer dann der Fall sein, wenn die Be- oder Entladung rechtzeitig genug erfolgt, um nach dem erforderlichen Rangieren das Mitlaufen dieser Güterwagen in dem von der Eisenbahn bestimmten Güterzuge sicherzustellen.

Dieses Prämienverfahren wird großzügig gehandhabt. Trotzdem aber darf niemals der Sinn dieser Maßnahme vergessen werden: Belohnung für erfolgreiche Beschleunigung des gesamten Güterwagenumlaufs.

Begleitung lebender Tiere in Wagenladungen

Die Absender lebender Tiere in ganzen Wagenladungen sind grundsätzlich verpflichtet, Begleiter zu stellen. Hier- von kann nur abgesehen werden, wenn die Tiere in Käfigen, Kisten oder anderen festen Behältern aufgegeben werden.

Es genügt jedoch, für 3 Wagen eines oder mehrerer Absender nach demselben Bestimmungsbahnhof einen Begleiter den Sendungen beizugehen.

Die Begleiter solcher Tiersendungen haben die viehseuchenpolizeilichen Vorschriften zu erfüllen, die Tier- schutzbestimmungen zu beachten und für Fütterung und Tränkung der Tiere zu sorgen.

Im übrigen gelten für das Verhalten der Begleiter von Tiersendungen die allgemeinen Vorschriften über die Begleitung von Wagenladungen durch Beauftragte der Absender.

Wollen die Absender lebender Tiere von der vorgeschriebenen Begleitung Abstand nehmen, kann dies durch entsprechenden Vermerk im Frachtbrief bei der Güterabfertigung beantragt werden. Für entstehende Schäden haftet die Eisenbahn jedoch nicht, wenn sie durch Begleitung hätten verhindert werden können.

Nachträgliche Verfügungen der Absender

Für den gesamten Bereich der Ostbahn wurden kürzlich neue Vorschriften über nachträgliche Verfügungen der Absender über die Verwendung aufgebener Güter in Kraft gesetzt. Im wesentlichen gelten jetzt folgende Bestimmungen:

1. Nachträgliche Verfügungen müssen die gesamte Sendung umfassen und können sich auf nachstehende Maßnahmen erstrecken:

- Rückgabe der Güter auf dem Versandbahnhof,
- Aussetzung der Ablieferung,
- Auslieferung der Güter an andere Empfänger,
- Ablieferung auf einem anderen Bestimmungsbahnhof,
- Rücksendung der Güter nach dem Versandbahnhof
- Nachträgliche Auferlegung von Nachnahmen,
- Erhöhung, Herabsetzung oder Aufhebung von Nachnahmebelastungen.

2. Die Absicht, den Frachtvertrag nachträglich zu ändern, muß der Absender der Versandabfertigung unter Verwendung eines besonderen Vordruckes bekanntgeben. Aus-

rzustellend, daß solche Änderungen nur bei der Ablieferung der Güter an den Empfänger zulässig sind.

Dowody ważne są sześć miesięcy. Stają się jednakże w razie zmiany pracodawcy natychmiast nieważne. O ile zaś zmienia się tylko miejsce zatrudnienia, musi pracodawca nową miejscowość do wykazu wpisać i potwierdzić.

Dotychczasowe dowody mają ważność po dniu 31 grudnia 1942 tylko po zaopatrzeniu ich przez urząd kolejowy klauzulą ważności.

Premie za terminowe załadowanie i wyladowanie

Jak wiadomo, Kolej Wschodnia od pewnego czasu przejęła wprowadzone na obszarze Niemieckich Kolei Rzeszy postępowanie premiowe celem przyspieszenia obiegu wagonów towarowych. Dla wyjaśnienia nasuwających się wątpliwości zwraca się uwagę na to, że przyznanie premij pieniężnych może być wzięte pod uwagę tylko wówczas, kiedy skutek terminowego załadowania lub wyladowania wagonów towarowych dało się osiągnąć pod względem gospodarki wagonowej korzyść w obrocie towarowym. To dzieje się zawsze wtedy, gdy załadowanie lub wyladowanie nastąpi w oznaczonym terminie tak, aby po koniecznym przetoczeniu tych wagonów towarowych dało się umożliwić odjazd ich razem z wyznaczonym przez kolej pociągiem towarowym.

To postępowanie premiowe stosuje się na wielką skalę. Mimo to jednak nie można nigdy zapominać o sensie tego zarządzenia:

Nagroda za skuteczne przyspieszenie całego obiegu wagonów towarowych.

Konwojowanie żywych zwierząt w ładunkach wagonowych

Nadawcy żywych zwierząt na ładunki całowagonowe są zasadniczo obowiązani dostarczyć konwojentów. Od tego można tylko wtedy odstąpić, gdy zwierzęta nadaje się w klatkach, skrzyniach lub innych silnych pomieszczeniach.

Wystarczy jednak przydzielenie do przesyłek jednego konwojenta na 3 wagony jednego albo więcej nadawców do tej samej stacji przeznaczenia.

Konwojenci takich przesyłek zwierząt winni dopełnić przepisów policyjnych co do przeciwdziałania zarazom bydłecym, przestrzegać postanowienia o ochronie zwierząt i troszczyć się o karmienie i pojenie zwierząt.

Zresztą co do zachowania się konwojentów przesyłek zwierzęcych obowiązują ogólne przepisy o konwojowaniu ładunków wagonowych przez pełnomocników nadawców.

Jeśliby nadawcy żywych zwierząt chcieli odstąpić od przepisów dotyczących konwojowania, może to być zaznaczone w formie wniosku przez odpowiednią notatkę w liście przewozowym w ekspedycji towarowej. Kolej jednakże nie odpowiada za powstałe szkody, gdyby przez przydzielenie konwoju można ich było uniknąć.

Dodatkowe zlecenia nadawców

Niedawno weszły w życie na całym obszarze Kolei Wschodniej nowe przepisy dotyczące dodatkowych zarządzeń nadawców co do dalszego postępowania z nadanymi towarami. W zasadzie obowiązują obecnie następujące przepisy:

1. Dodatkowe zlecenia muszą obejmować całą przesyłkę i mogą się odnosić do następujących zarządzeń:

- zwrot towarów na stacji załadowniczej,
- odroczenie odstawy,
- wydanie towaru innym odbiorcom,
- odstawa na innym dworcu przeznaczenia,
- odesłanie towaru do stacji załadowniczej,
- dodatkowe nałożenie zaliczek,
- podwyższenie, niżenie albo uchylenie obciążeń zaliczkowych.

2. O zamiarze późniejszej zmiany umowy frachtowej musi nadawca zawiadomić stację załadowniczą wysyłkową.

gefertigte Frachtbriefdoppel und Nachnahmescheine sind hierbei vorzulegen oder zurückzugeben.

Die Versandabfertigungen sind angewiesen, die neuen Verfügungen so schnell wie möglich weiterzuleiten. Der Absender hat die dadurch entstandenen Kosten und festgesetzten Gebühren sofort zu bezahlen.

3. Die Güterabfertigungen können u. a. nachträgliche Verfügungen ablehnen oder in anderer Weise durchführen, wenn die Abänderungen nicht mehr durchführbar sind oder den Dienstbetrieb beeinträchtigen würden. Das gleiche gilt, wenn diesen nachträglichen Verfügungen gesetzliche oder sonstige Bestimmungen entgegenstehen.

In solchen Fällen wird der Absender unverzüglich von der neuen Sachlage unterrichtet.

4. Die Güterabfertigung des Bestimmungsbahnhofes kann einem unmittelbar gestellten Antrage des Absenders, die von ihm aufgegebenen Güter zurückzuhalten, vorläufig entsprechen, wenn über die Verfügungsberechtigung des Antragstellers keine Zweifel bestehen. Die vorgeschriebene Verfügung muß dann jedoch der Güterabfertigung des Versandbahnhofes zur Veranlassung des Weiteren umgehend nachgereicht werden.

5. Wegen ihrer weitgehenden Auswirkungen müssen nachträgliche Verfügungen des Absenders, Güter bis zum Eingang endgültiger Verfügungen zurückzuhalten, gut bedacht werden.

Bei Zurückhaltung von Gütern wird nicht nur das tarifmäßige Wagenstandgeld erhoben, sondern auch bei Aussetzung der Ablieferung über mehr als 24 Stunden hinaus die Ausladung und Einlagerung der Güter auf Gefahr und Kosten des Absenders vorgenommen.

Wagen-, Platz- und Lagergeld wird gemäß Tarif berechnet. Die Güter können auch in einem öffentlichen Lagerhaus oder bei einem Spediteur gelagert werden.

Während der Benutzung des Formulars. Wypelnione wtórniky listów przewozowych i kwity poboru zaliczek należy przy tym przedłożyć lub zwrócić.

Stacje wysyłkowe mają polecenie, aby nowe zarządzenia możliwie jak najszybciej dalej przekazywać. Nadawca musi powstać z tego powodu kosztu i ustanowione należności natychmiast zapłacić.

3. Ekspedycje towarowe mogą w pewnych okolicznościach nie przyjąć późniejszych zleceń albo je w inny sposób przeprowadzić, jeśli zmiany nie są już wykonalne albo mogłyby ujemnie oddziaływać na ruch służbowy. To samo stosuje się wtedy, jeśli tym późniejszym zarządzeniom stają na przeszkodzie postanowienia ustawowe lub inne.

W tych wypadkach zawiadamia się bezzwłocznie nadawcę o nowym stanie rzeczy.

4. Ekspedycja towarowa stacji przeznaczenia może tymczasowo zadośćuczynić skierowanemu bezpośrednio do niej wnioskowi nadawcy zatrzymania nadanych przez niego towarów, skoro nie zachodzą żadne wątpliwości co do uprawnienia wnioskodawcy do rozporządzania tymi towarami. Przepisane zarządzenie musi być jednakże potem bezzwłocznie zakomunikowane ekspedycji towarowej stacji wysyłkowej celem wydania dalszych zarządzeń.

5. Z powodu daleko sięgających skutków muszą nadawcy dobrze zastanowić się, wydając późniejsze zlecenia, aby towary aż do nadejścia ostatecznych dyspozycji zatrzymać.

W przypadku zatrzymania towarów pobiera się nie tylko taryfową opłatę za postój wagonu, lecz również w razie opóźnienia się odstawy dłużej, niż o 24 godzin; wyładowanie i złożenie na składzie towaru przypada na koszt i niebezpieczeństwo nadawcy. Opłatę wagonową placową i składową oblicza się według taryfy. Towar może być też złożony w publicznym domu składowym lub u spedytora.

Nachrichten und Winke

Wiedomości i Wykazanie

Inhalt der Gemüsearten

Wirtschaftlich ist es falsch, das vitaminhaltige Gemüse zur Zeit des reichlichen Anfalles restlos zu verbrauchen. Man soll vielmehr bemüht sein, den Überschuss an Schutz- und Wirkstoffen, die diese Gemüse bieten, durch geeignete Vorratswirtschaft für den Bedarf im Winter und in den ersten Frühjahrsmonaten sicherzustellen. Dies gilt besonders für die Vitamin-C-Versorgung.

Bei pflanzlichen Erzeugnissen hängt der Vitamingehalt von der Güte des Bodens, von der Düngung und der Witterung ab. Der Selbstversorger ist also in der glücklichen Lage, durch seine eigene Tätigkeit den Gemüsehaushalt verbessern zu können. Längeres und vor allem ungünstiges Lagern vermindert den Vitamingehalt der Gemüse. Auch die richtige Zubereitung spielt dabei natürlich eine große Rolle. Das Vitamin C kommt in allen Gemüsen, auch in der Kartoffel vor; es fehlt dagegen in Hülsenfrüchten, Getreiden und allen Trockenprodukten. Vitamin C ist wasserlöslich, sehr unbeständig, sehr empfindlich gegen langdauernde Hitze, gegen Luft und langes Warmhalten. Das Vitamin A bzw. seine Vorstufe Karotin kommt vor in Karotten, Blattgemüsen, besonders in Spinat, Mangold, Grünkohl, Kopfsalat; ferner in Brunnenkresse, grünen Erbsen, grünen Bohnen, Blumenkohl- und Kohlrabiblättern, Porreespitzen, Stielmus (Rübstiel), Tomaten. Soweit es nur möglich ist, sollen deren Blätter als gute Vitaminträger mit-

Zawartość witamin w różnych warzywach

Z punktu widzenia gospodarki żywienia fałszywym jest całkowite wykorzystywanie warzyw, zawierających witaminy w tym czasie, gdy jest ich pod dostatkiem. Należy dołożyć starań, aby nadmiar składników ochronnych i czynnych, zawartych w tych warzywach, przeznaczyć w drodze odpowiedniego przechowania na potrzeby zimowe i pierwszych miesięcy wiosny.

W produktach roślinnych zawartość witamin zmienia się w związku z jakością gleby, nawożeniem i pogodą. Wytwórca jest więc sam w tym szczęśliwym położeniu, że może poprawić skład warzyw przez swoje własne zabiegi. Dłuższe niekorzystne magazynowanie zmniejsza zawartość witamin w warzywach. Także odpowiednie przygotowanie odgrywa w tym wypadku dużą rolę. Witamina C występuje we wszystkich jarzynach, a także i w ziemniakach. Brak jej natomiast w strączkowych, zbożach i wszystkich produktach suszonych. Witamina C rozpuszczalna jest w wodzie, bardzo nietrwała, czuła na długotrwałe gorąco, na powietrze i długie trzymanie w ciepłe. Witamina A, względnie jej ciała wyjściowe — karotyna, występuje w marchwi, warzywach liściowych, a więc w szpinaku, w liściach buraka (Mangold), jarmużu i sałacie głowiastej; następnie w brukwi, zielonym grochu, zielonej fasoli, liściach kalafiora i kalarepy, pędach porów, ogonkach buraków i w pomidorach. Dopóki tylko można, liście te należy wykorzy-

verwertet und nicht als „Abfall“ behandel werden. Das Vitamin A fehlt in Kartoffeln, Hülsenfrüchten, Getreide mit Ausnahme des Keimes; es ist bei küchenmäßiger Zubereitung widerstandsfähig. Das Vitamin B ist besonders in pflanzlichen Nahrungsmitteln, wie Kartoffeln, Gemüse, Früchten, enthalten; es ist wasserlöslich, aber empfindlich gegen große Hitze. Vitamin D ist kochbeständig; aber in Gemüse und Früchten fehlt es. Auch einheimische Würzkräuter: u. a. Petersilie, Dill, Borretsch, Estragon, Kerbel, Thymian, Zitronenmelisse, sind vitaminhaltig. Gemüse sollten möglichst häufig in Form von Frischkost (Rohkost), z. B. als Salat, zubereitet werden, da hierbei kein Vitaminverlust durch Hitze oder Auslagen eintreten kann. In diesem Zusammenhang ist besonders auf rohes, frisches Sauerkraut hinzuweisen.

Eiweißgehalt von Kartoffeln

Daß Pellkartoffeln gekocht werden sollen, damit das Eiweiß nicht verlorengeht, weiß allmählich jeder. Damit sind die Kenntnisse im allgemeinen aber auch erschöpft. 1 Kilo Kartoffeln enthält ebensoviel Eiweiß wie $\frac{1}{8}$ Liter Milch. Die Kartoffelwochenration von drei Personen enthält also die gleiche Eiweißmenge wie 5 Liter Milch. Zudem ist das Kartoffeleiweiß für den Menschen sehr leicht verdaulich. Bekannt ist ferner, daß in der Kartoffel das Eiweiß in einer Schicht unterhalb der Schale sitzt. Wie stark ist aber diese eiweißhaltige Schicht? Sie ist nicht erheblich dicker als die Stärke der äußeren draunen Schale. Beim Schälen der ungekochten Kartoffeln wird sie also restlos fortgeschnitten. Auch beim Schälen der Pellkartoffeln darf mit dem Messer nur die äußere braune Haut entfernt werden, wenn das Eiweiß erhalten bleiben soll. Interessanter mag noch mitgeteilt werden, daß die eiweißhaltige Schicht gleichzeitig der Träger des Farbstoffes bei roten und blauen Kartoffeln ist. Dieser Farbstoff sitzt also nicht in der äußeren gelbbraunen Schale, die aus Korkzellen besteht, sondern etwas darunter. Der Farbstoff wird beim Kochen ausgelaugt. Aus der Tatsache, daß die Farbstoff führenden Zellen gleichzeitig das Eiweiß enthalten, ist zu ersehen, daß sie sich tatsächlich sehr dicht unter der Oberfläche befinden.

Kein verfrühter Kalkanstrich der Obstbäume

Vielfach herrscht über die Anwendung des Kalkanstrichs an Obstbäumen noch große Unklarheit, woraus sich oft eine falsche Anwendung ergibt. Meist werden die Bäume bereits im Spätherbst gekalkt, in der irrigen Annahme, daß dadurch allerhand Schädlinge vernichtet werden. Aber der Kalkanstrich hat einen ganz anderen Zweck: Er soll die Bäume bei zunehmender Wärme vor allzu starker, vorzeitiger Sonnenbestrahlung schützen! Die weiße Farbe des Kalkes nämlich nimmt die Sonnenwärme nicht so stark auf, wie das dunkle Braun der Stämme. Infolgedessen wird durch den Kalkanstrich verhütet, daß der Baum zu zeitig Saft treibt und dieser vielleicht infolge neuer Kälteeinbrüche gefriert, wodurch der Baum großen Schaden nehmen und sogar eingehen kann. Aus dem Gesagten ergibt sich auch, daß ein Kalkanstrich im Herbst einen anderen großen Nachteil zur Folge haben kann, da der Kalk, wie oben ausgeführt, die im Winter nur geringe Sonnenwärme dem Baum vorenthält.

Kartoffeln im Keller

Anfang und Ende aller Vorratshaltung sind die räumlichen Gegebenheiten. Der Wunsch, sich möglichst viele Vorräte anzulegen, darf nicht allein ausschlaggebend sein. Abgesehen davon, daß die Vorräte sich in ungeeigneten Räumen nicht halten, also verderben, würde solcher Unbedacht auch die Allgemeinheit — bei Häufung der Fäße — schwer treffen. Die notwendige Voraussetzung für jegliche Vorratshaltung ist also ein Raum, der gut

staß, jako dobrych dostawców witamin, a nie traktować ich jako odpadków. Witaminy A brakuje w ziemniakach, strączkowych, zbożu z wyjątkiem kiełków. Jest ona dość odporna na kuchenne zabiegi. Witaminę B zawierają przede wszystkim nasze roślinne produkty żywności, jak ziemniaki, warzywa i owoce. Rozpuszcza się ona w wodzie, wrażliwa jest jednak na silne gorąco. Witamina D jest odporna na gotowanie, ale brakuje jej w owocach i jarzynach. Wspomnieć należy, że krajowe zioła korzenne m. in. pietruszka, kminek, ogórecznik, ostragon, trybula, tymianek i melissa, zawierają witaminy. Warzywa winno się o ile możliwości często podawać w postaci surówek, np. jako sałatę, ponieważ przy tym nie występują straty witamin wywołane przez gorąco, wzgl. przez wylugowanie.

Zawartość białka w ziemniakach

Wszędzie już stopniowo przesiąknęło uświadomienie, że ziemniaki gotuje się w łupinach, ażeby nie tracić białka w nich zawartego. Na tym jednak wiadomości ogółu się wyczerpują. Jedno kilo ziemniaków zawiera tyle białka, ile $\frac{1}{3}$ litra mleka. Tygodniowa zatem racja przydzielona ziemniaków zawiera ilość białka równą ilości zawartej w 5 litrach mleka. Należy dodać, że białko zawarte w ziemniakach jest nadzwyczaj łatwo strawne. Wiadomo ponadto, że w ziemniaku białko znajduje się w warstwie bezpośrednio pod łupiną. Jak gruba jest ta warstwa zawierająca białko? Nie jest ona o wiele grubsza od brunatnej łupiny ziemniaka. Dlatego przy struganiu ziemniaków surowych warstwa zawierająca białko zostaje w zupełności usunięta. Również przy obieraniu ziemniaków gotowanych „w mundurach“ należy usuwać wyłącznie brunatną łupinkę, jeżeli chce się uniknąć straty białka. Jeżeli ktoś się bliżej tymi sprawami interesuje, winien jeszcze wiedzieć, że warstwa zawierająca białko zawiera równocześnie barwik decydujący o kolorze ziemniaków, czerwonym lub niebieskim. Barwiki zatem nie znajdują się w samej wierzchniej skorce, która składa się wyłącznie z komórek korkowych, lecz tuż pod nią. Podczas gotowania barwik rozpuszcza się. Właśnie z faktu, że warstwy barwikowe w ziemniaku zawierają jednocześnie białko, wyciągamy wniosek, że białko to osadza się tuż pod łupiną.

Nie bielć drzew zbyt wcześnie

Niejednokrotnie spotyka się kompletne niezrozumienie zabiegu bielienia drzew owocowych, skutkiem czego wynika nierzadko zupełnie błędne tego zastosowanie. Bardzo często drzewa bielą się już podczas późnej jesieni w przekonaniu, że tą drogą zniszczy się najrozmaitsze szkodniki. Bielienie jednak ma zupełnie inny cel. Mianowicie przy wzroście temperatury winno ono chronić drzewa przed nadmiernym nasłonecznieniem. Biały bowiem kolor wapna nie chłonie tak mocu ciepła słonecznego, jak ciemno zabarwiony pień drzewa, ale odbija promienie. Wobec tego pomalowanie wapnem zapobiega przedwczesnemu ruszeniu soków, które niejednokrotnie skutkiem ponownych mrozów marzną, a tym samym powodują znaczne uszkodzenia drzewa wzgl. nawet jego śmierć. Z powyższego wynika, że pobielenie drzew na jesieni może być bardzo szkodliwe, ponieważ wapno, jak już zaznaczono, powstrzymuje od drzewa i tak w zimie już nieznaczne ilości ciepła słonecznego, a tym samym sprzyja przemarznięciu.

Ziemniaki w piwnicy

Alfą i omegą zachowania i utrzymania wszelkich zapasów są warunki pomieszczeniowe. Sama chęć zrobienia jak największych zapasów nie może być decydująca. Nie mówiąc już o tym, że zapasy przechowywane w nieodpowiednich pomieszczeniach marnują się i nie przynoszą pożytku właścicielowi, trzeba zważyć, że przy mnożeniu się takich wypadków ogólna gospodarka wyżywienia bardzo cierpi. Koniecznym warunkiem dobrego pomieszczenia na zapasy

lüftbar, kühl, aber frostfrei und nicht zu hell ist. Daß Heizungsrohre nicht durchgeführt sein dürfen, versteht sich eigentlich von selbst. Ist ein solcher Raum, möglichst ein Keller, vorhanden, können Vorräte eingelagert werden. Zuerst wird dabei an Kartoffeln gedacht werden; sie sind einzulagern, solange noch günstiges, frostfreies Metter herrscht. Außerdem sollen Kartoffeln an regenfreien Tagen eingelagert werden. Wer nasse Kartoffeln bekommt, muß sie erst ausbreiten und völlig abtrocknen lassen, ehe man sie aufhäuft oder in der Fallkiste unterbringt. Es empfiehlt sich, dort, wo Kartoffeln aufgeschüttelt werden sollen, den Boden mit Lattenrosten, die man sich leicht selbst aus alten Brettern anfertigen kann, zu belegen und auch damit die Kartoffeln von den Wänden zu trennen. Auf diese Weise kann von allen Seiten die Luft an das Lagergut herankommen, was für die Haltbarkeit wie auch für den Geschmack von besonderer Wichtigkeit ist. Ferner sind Stroh usw. bereitzulegen, um die Lagerkartoffeln gegen jäh hereinbrechenden Frost schützen zu können.

jest, aby było ono chłodne lecz nie narażone na mróz, nie za jasne i dobrze przewietrzane. Rozumie się, że rury centralnego ogrzewania nie powinny przebiegać przez piwnicę z zapasami. Jeżeli jest do dyspozycji piwnica posiadająca wyżej wspomniane warunki, można tam złożyć zapasy. Przede wszystkim pomyślimy tu o ziemniakach, które należy zmagazynować, dopóki jeszcze panuje dobra bezmroźna pogoda. Składanie ziemniaków do piwnic powinno się poza tym odbywać w dni bezdeszczowe. Kto otrzyma ziemniaki mokre, winien je przed wsypaniem do skrzyni lub na kupę rozsypać cienką warstwą, ażeby zupełnie obeschły. Zaleca się miejsce, gdzie się zamierza usypać ziemniaki, wyłożyć rusztowaniem z lat czy desek, co da się sporządzić ze starego materiału. Tak samo należy odgrodzić ziemniaki od ścian. W ten sposób zapewni się dostęp powietrza do ziemniaków, co jest bardzo ważne ze względu na trwałość i smak. Ponadto należy mieć pod ręką słomę itp. celem ewentualnego zabezpieczenia ziemniaków przed mrozem.

AGRAR-RUNDSCHAU PRZEGLĄD ROLNICZY

Sojabaubau in Frankreich

In Frankreich sind in der letzten Zeit umfangreiche Anbauversuche von Sojabohnen vorgenommen worden, die von sehr gutem Erfolg begleitet waren. Der französischen Landwirtschaft ist hierdurch ein Antrieb zu einem verstärkten Anbau der Sojabohne gegeben, die einen wertvollen Fettspeicher und ein gutes Futtermittel darstellt. Die Hauptanbauggebiete waren die Täler der Charente, Gironde und Gironne und Poitou. Das Saatgut wurde von besonderen staatlichen Dienststellen geliefert, die auch die Landwirte über den Anbau aufklärten. Die Sojabohne hat sich in Frankreich als klimafest erwiesen und die diesjährige Trockenheit weit besser als die gewöhnliche Bohne verstanden und deshalb auch viel höhere Erträge als diese liefert.

Rapsanbau in der Slowakei

In der Slowakei hat das Wirtschaftsministerium den Pflichtanbau von Winterraps auf einer Fläche von wenigstens 2% des Ackerbodens in landwirtschaftlichen Betrieben mit mehr als 70 ha angeordnet. Diese Verpflichtung bezieht sich auf diejenigen Betriebe, die in Bezirken liegen, wo Raps sofort nach der Getreideernte gesät werden kann. Winterraps soll in keinem Fall an Stelle von Getreide angebaut werden. Durch die Verfügung soll die Anbaufläche von Winterraps auf ungefähr 4500 ha gesteigert werden. Der Ertrag würde die Deckung des gesamten heimischen Bedarfes an Pflanzenölen aus inländischen Rohstoffen ermöglichen. Bei einer Durchschnittsernte von 12 dz je ha erwartet man eine Gesamternte von ungefähr 39 000 dz.

Bulgariens neuer Anbauplan

Das bulgarische Landwirtschaftsministerium ist gegenwärtig mit den Arbeiten für die Durchführung des neuen Anbauplanes beschäftigt. Die Bemühungen, die landwirtschaftliche Erzeugung nach Möglichkeit zu heben, hatten bereits im abgelaufenen Erntejahr zur Folge, daß etwa 200 000 ha über das vorgesehene Ausmaß des vorjährigen

Uprawa soi we Francji

W ostatnich czasach przedsięwzięto we Francji obszerne doświadczenia uprawowe z soją, uwieńczone bardzo dobrymi rezultatami. W ten sposób zachęcono rolnictwo francuskie do wzmoczonej uprawy soi, stanowiącej cenne źródło tłuszczu oraz dobrą paszę. Główne obszary uprawowe znajdowały się w dolinach Charente, Gironde i Garonne oraz w Poitou. Materiał siewny dostarczyły instytucje państwowe, które jednocześnie pouczyły rolników o sposobach uprawy. Soja zносиła doskonale klimat francuski i tegoroczne susze przetrwała znacznie lepiej niż zwykła fasola, dlatego też dała o wiele wyższe od tej ostatniej plony. Na podstawie tych pomyślnych doświadczeń uprawa soi we Francji winna rozwinąć się jeszcze więcej celem wzmocnienia podstaw tłuszczu i pasz.

Uprawa rzepaku w Słowacji

Ministerstwo Gospodarki w Słowacji zarządziło obowiązkową uprawę rzepaku ozimego na powierzchni przynajmniej 2% użytków ornych we wszystkich gospodarstwach rolnych powyżej 70 ha. Obowiązkowi temu podlegają gospodarstwa położone w tych okręgach, gdzie rzepak można siać niezwłocznie po sprzącie zbóż. W żadnym wypadku rzepaku nie wolno uprawiać zamiast tych ostatnich. Dzięki temu zarządzeniu powierzchnia uprawy rzepaku ozimego winna podnieść się na mniej więcej 4500 ha. Plan zaś umożliwiłby pokrycie całkowitego zapotrzebowania wewnętrznego w zakresie olejów roślinnych z krajowego surowca. Przy przeciętnym plonie 12 q z ha spodziewać się należy ogólnego zbioru ok. 30 000 q.

Bułgarski nowy plan uprawy roli

Bułgarskie ministerstwo rolnictwa przeprowadza obecnie prace związane z wykonaniem nowego planu uprawy roli. Starania o możliwie jak największe podniesienie poziomu produkcji dały w ubiegłym okresie żniwnym taki wynik, że zdołano wziąć pod uprawę o 200 000 hektarów więcej aniżeli przewidywał zeszłoroczny plan uprawy. Z wiosną przy-

Anbauplanes bewirtschaftet werden konnten. Für das nächste Erntejahr wird eine Erhöhung der Erzeugung durch Freimachung neuer Bodenflächen durch Entsumpfung und Flußregulierungen sowie durch Bewässerung trockener Gebiete und schließlich durch Steigerung der Ertragsfähigkeit des Bodens erstrebt. Gegenwärtig wird an der Entwässerung von rund 11 000 ha Land sowie an der Regulierung verschiedener Flußläufe gearbeitet. Für Bewässerungszwecke in den Trockengebieten hat das bulgarische Bewässerungssyndikat in diesem Jahre annähernd 100 Millionen Lewa ausgegeben. Im Jahre 1942 wurden insgesamt 50 000 ha Land berieselt, das sind 8000 ha mehr als im Vorjahr. In den Bewässerungsanlagen arbeiten 4 staatliche und 29 genossenschaftliche Pumpstationen; 14 weitere genossenschaftliche Pumpstationen befinden sich im Bau.

Zur Hebung der Ertragsfähigkeit des Bodens wurde in diesem Jahre zum ersten Male Handelsdünger in großem Ausmaße verwendet. Das Landwirtschaftsministerium hat 13 500 t Handelsdünger aus dem Ausland bezogen, die unter Mitwirkung der genossenschaftlichen Organisationen an die Landwirte verteilt wurden. Zur Durchführung des Herbstanbaues 1942 erhalten jene Landwirte, die nicht über genügend geeignetes Getreide verfügen, genügend Mengen von Saatgut, mit dessen Verteilung die Landwirtschaftsbehörden betraut wurden. Von zuständiger Seite wurden im Zusammenhang damit 20 Depots mit einem Fassungsraum von insgesamt 3000 t errichtet, die ausschließlich für die Lagerung von Saatgut bestimmt sind.

Sonnenblumenanbau in Serbien

Im Rahmen des serbischen Agrarplanes kommt dem Anbau von Ölpflanzen ganz besondere Bedeutung zu. Es ist vor allem eine Ausdehnung der mit Sonnenblumen bebauten Flächen von nur 300 ha auf etwa 60 000 Katastraljoch, das ist mehr als 30 000 ha, in Aussicht genommen. Der Anbau erfolgt in enger Zusammenarbeit der Firma „Uljopod“ mit dem Hauptverband der serbischen landwirtschaftlichen Genossenschaften.

Rizinusanbau in Bulgarien

Der Rizinusanbau hat in Bulgarien einen ständigen Aufschwung genommen, seit dem der Handel mit Rizinussamen im Jahre 1939 zum Staatsmonopol erklärt worden ist und die staatliche Getreidedirektion mit dem Landwirten Anbauverträge abgeschlossen hat. Im Jahre 1940 erhöhte sich infolgedessen die Anbaufläche auf 3263 ha gegen nur 216 ha im Vorjahre, die Ernte von 253 t auf 4365 t. Im Jahre 1941 erfolgte eine weitere Zunahme der Anbaufläche auf 7744 ha und der Ernte auf 10 000 t. Nach vollständiger Deckung des Inlandsbedarfes konnten in diesem Jahr bereits 200 t Rizinusöl ausgeführt werden. Im laufenden Jahr sollte die Anbaufläche auf 10 000 ha und die Ernte auf 13 000 t erhöht werden.

Rumäniens Produktionsprogramm

In einer Rede über das landwirtschaftliche Produktionsprogramm der Regierung des Marschalls Antonescu führte der rumänische Landwirtschaftsminister Aurelian Pana aus, daß Rumänien noch weit davon entfernt ist, das zu erzeugen, wozu es auf Grund der Güte seines Bodens in der Lage wäre. Jährliche Durchschnittserträge von nur 1000 kg Getreide je ha, 1200 kg Milch je Kuh, 60 Eier je Huhn, 2 kg Wolle je Schaf sind außergewöhnlich geringe Ergebnisse im Vergleich zur Produktionsmöglichkeit Rumäniens. In den Jahren 1928 bis 1938 führte Rumänien durchschnittlich 182 000 Waggons Getreide, 62 000 Stück Vieh, 157 000 Stück Schweine, 112 000 dz Eier, 224 000 dz verschiedene Obstsorten aus. Diese Ausfuhr ist gering und kann trotz der Bevölkerungszunahme um vieles vergrößert werden.

Die rumänische Landwirtschaft müßte vor dem Kriege billig und extensiv zu den geringen Weltmarktpreisen arbeiten, die dem Landwirt keine Entwicklungsmöglichkeit

szlego roku będzie się dążyć do podwyższenia produkcji poprzez oddania pod uprawę nowych terenów drogą osuszenia bagien, regulacji rzek, nawodnienia obszarów suchych oraz w końcu przez podniesienie wydajności gleby. W chwili bieżącej pracuje się nad odwodnieniem okraglo 11 000 hektarów ziemi jak również nad regulacją koryt różnych rzek. Na cele prac wodnomelioracyjnych Bułgarski Syndykat Wodny wydał w bieżącym roku blisko 100 milionów lew. W roku 1942 przeprowadzono akcję osadniczą na obszarze 50 000 hektarów, to znaczy o 8000 hektarów większym aniżeli w roku zeszłym. Przy pracach nawadniających czynne są 4 państwowe oraz 29 spółdzielczych stacji pomp, dalsze 14 stacji spółdzielczych znajduje się w budowie.

Celem powiększenia wydajności gleby zastosowano w tym roku w większych rozmiarach nawozy sztuczne. Ministerstwo rolnictwa sprowadziło z zagranicy 13 500 ton nawozów sztucznych, które zostały rozdzielone między rolników za pośrednictwem organizacji spółdzielczych. Dla wykonania prac i zasiewów jesiennych ci rolnicy, którzy nie dysponują dostateczną ilością własnego zboża siewnego, otrzymają potrzebną jego ilość, a rozdział powierzono władzom rolnym. Czynniki miarodajne urządziły w związku z tym 20 składów o pojemności ogólnej 3000 ton, które przeznaczone są wyłącznie na zmagazynowanie zboża siewnego. Ponadto ważne jest zarządzenie, w myśl którego ci rolnicy, którzy mieli bardzo złe zbiory, otrzymają znaczniejsze kredyty zapomogowe.

Uprawa słonecznika w Serbii

Uprawa roślin oleistych w ramach serbskiego planu agrarnego nabiera specjalnego znaczenia. Przede wszystkim przewiduje się zwiększenie powierzchni uprawnej pod słonecznik z dotychczasowych 300 hektarów na ok. 60 000 morgów katastralnych, co stanowi więcej niż 30 000 ha. Uprawa odbywa się w ścisłej współpracy firmy „Uliopod“ ze Związkiem Naczelnym serbskich spółdzielni rolniczych.

Uprawa ry cynusu w Bułgarii

Uprawa ry cynusu w Bułgarii szybko się rozwinęła od czasu, gdy handel nasionami ry cynusu uznano w roku 1939 za monopol państwowy, a Państwowa Dyrekcja Zbożowa zawarła umowy plantacyjne z poszczególnymi rolnikami. Skutkiem tego powierzchnia uprawy ry cynusu w roku 1940 wzrosła na 3263 ha wobec 216 tylko hektarów w roku poprzednim, zbiór natomiast skoczył z 253 ton na 4365 ton. W roku 1941 nastąpiło dalsze zwiększenie powierzchni uprawy do 7744 ha, a zarazem i sprzętu, wynoszącego ok. 10 000 ton. W roku tym po całkowitym pokryciu potrzeb wewnętrznych można było już wyeksportować 200 ton oleju ry cynowego. W roku bieżącym powierzchnia uprawy winna wzrosnąć na 10 000 ha, zbiór zaś na 13 000 ton.

Rumuński program produkcyjny

W przemówieniu na temat produkcji rolnej Rządu Marszałka Antonescu rumuński minister rolnictwa Aurelian Pany zaznaczył, że Rumunia daleka jest jeszcze do tego, co może wyprodukować z uwagi na jakość swych gleb. W porównaniu do możliwości produkcyjnych Rumunii przeciętne wyniki roczne w wysokości jedynie 10 q zboża z ha, 1200 kg mleka od krowy, 60 jaj od kury i 2 kg wełny od owcy są nadzwyczaj jeszcze niskie. W latach od 1928 do 1938 Rumunia przeciętnie wywoziła 182 000 wagonów zboża, 62 000 sztuk bydła, 157 000 sztuk świń, 112 000 q jaj i 224 000 q różnych gatunków owoców. Wywóz ten jest również za mały i mimo wzrostu zaludnienia może jeszcze zwiększyć się wydatnie.

Rolnictwo rumuńskie przed wojną musiało pracować tanio i ekstensywnie wobec niskich cen rynku światowego, które rolnikowi nie dawały żadnych możliwości rozwojo-

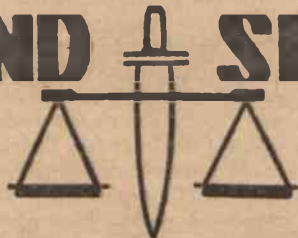
boten. Rumänien muß unverzüglich seine Landwirtschaft intensivieren, um die Produktion zu erreichen, die zur Deckung seines eigenen Bedarfs und dem der befreundeten Länder notwendig ist und kann auf dem Wege der Intensivierung zur Verdoppelung seiner Produktion gelangen.

In dem Programm der Regierung des Marschalls Antonescu ist diese bedeutende Produktionssteigerung in zwei Phasen vorgesehen. Der erste Abschnitt sieht eine Steigerung um 50% vor. Rumänien muß von 1000 kg je ha Getreide auf 1500 kg, von 1,0 Mill. Waggons Getreide auf 1,5 Mill. kg Getreide, von 2 kg Wolle je Schaf auf 3 kg, von 1200 kg jährlicher Milchleistung je Kuh auf über 2000 kg kommen

wych. Rumunia bezzwłocznie musi intensyfikować swoje rolnictwo, aby osiągnąć wytwórczość konieczną do pokrycia własnych potrzeb i krajów zaprzyjaźnionych, na drodze tej intensyfikacji może dojść do podwojenia swej produkcji.

To wydatne podniesienie produkcji program rządowy Marszałka Antonescu przewidział w dwóch latach. Pierwszy etap przewiduje zwiększenie o 50%. Rumunia musi przejść z 10 q zboża na 15 q z ha, z jednego miliona wagonów zboża — na półtora miliona, z 2 kg wełny od jednej owcy do 3 kg, z 1200 kg mleka od krowy na 2000 kilogramów itd.

STEUER UND SPRAWY PRAWNE RECHT I PODATKOWE

Über Provisionen und Steuern

Hierfür ist maßgebend der Zeitpunkt, an dem der Vermittler alles getan hat, was zur Erfüllung seiner Pflichten aus dem Vermittlungsvertrag (Agenturvertrag) gehört. Das ist grundsätzlich mit dem Abschluß des vermittelten Geschäfts und der Anzeige an den Auftraggeber (Geschäftsherrn) geschehen (Art. 575 § 1 poln. HGB).

Besteht aber die Tätigkeit des Vermittlers in der Vermittlung von An- oder Verkäufen, so ist der Anspruch auf Provision — falls nicht ein anderes ausdrücklich nachweisbar vereinbart ist — erst dann erworben, wenn der Auftraggeber (der Geschäftsherr) die Ware oder die Zahlung (auch Wechsel) erhalten hat. Wird der Vertrag nur ratenweise ausgeführt, so entsteht der Anspruch auf Provision — falls es nicht anders vereinbart war — nur nach dem Verhältnisse der eingegangenen Ware bzw. der

Provision auf Zahlung (Art. 575 N 2 poln. HGB).
Anspruch auf Provision mit dem Abschluß des Geschäfts vereinbarungsgemäß erworben
Ausführung des Geschäfts infolge des Verhaltens des Auftraggebers ganz oder teilweise unterblieben, ohne daß hierfür wichtige Gründe in der Person desjenigen vorlagen, mit dem das Geschäft abgeschlossen ist, so hat der Agent die volle Provision zu beanspruchen (Art. 575 § 3 poln. HGB).

Deshalb muß der Vermittler (der Agent) spätestens in dem Zeitpunkt, an dem seine Ansprüche nach dem oben Gesagten rechtlich erworben sind, den Ertrag aus dem von ihm abgewickelten Geschäftsvorgang feststellen, seine Provision bewerten und in seine Bücher aufnehmen. Hieraus ergibt sich dann auch zwangsläufig ihre umsatzsteuerliche Besteuerung im Monat, ihre einkommensteuerliche Besteuerung im Jahre der Buchung.

Bedingtheiten und Unsicherheiten von diesen Forderungen können einkommensteuerlich durch entsprechende Rückstellungen, umsatzsteuerlich durch einen Abzug nach Art. 5 (4) des UStGes. berücksichtigt werden.

Ist eine Über- bzw. Unterversicherung bei Gebäude-Feuer-

Eine Unterversicherung tritt dann ein, wenn ein Gegenstand mit einem Betrage, der unter seinem tatsächlichen Wert steht, versichert wird; eine Übersicherung — wenn er mit einem höheren als dem tatsächlichen Wert versichert ist. Die Unterversicherung hat zur Folge, daß beim Eintritt des Schadens grundsätzlich nur der Teil des Schadens wertmäßig entschädigt wird, der dem Verhältnis entspricht, in dem der beschädigte Teil des versicher-

O dochodzie z prowizji

Termin ten określa się według chwili, w której agent (pośrednik) uczynił wszystko, co w myśl umowy o pośrednictwie (umowy agencji) uczynić był powinien. Normalnie biorąc, chwila ta powstaje wtedy, gdy interes, przy którym agent pośredniczył, zostaje zawarty i zleceniodawca otrzyma o tym powiadomienie (Art. 575 § 1 kod. handl.).

Jeżeli jednak działalność ajenta polega na pośrednictwie przy zakupie i sprzedaży, to uzyskuje on prawo do prowizji — o ile nie innego wyraźnie nie umówiono — dopiero wówczas, gdy jego zleceniodawca towar zakupiony odebrał, lub gdy przy sprzedaży — otrzymał pokrycie, choćby w postaci weksla. Jeżeli umowa, którą pośrednik w imieniu swego zleceniodawcy zawarł, ma być wykonywana stopniowo, to prawo do prowizji powstaje w miarę wykonywania tej umowy (Art. 575 § 2 kod. handl.).

Jeżeli prawo do prowizji powstało zgodnie z umową w chwili zawarcia interesu, a wykonanie tego interesu z winy zleceniodawcy nie doszło do skutku w całości lub w części, przy czym przyczyna niewykonania nie leżała w osobie tego z kim pośrednik interes zawarł, wówczas prawo ajenta do prowizji nie wygasa (Art. 575 § 3 kod. handl.).

Dlatego też winien pośrednik (agent) najpóźniej w tym czasie swoją prowizję obliczyć i wnieść do ksiąg, w którym według wyżej powiedzianego uzyskał prawo do prowizji. Stąd też powstaje obowiązek zgłoszenia prowizji do opodatkowania podatkiem obrotowym w miesiącu, w którym dokonał księgowania, a do opodatkowania podatkiem dochodowym — w tym roku, w którym dokonał zaksięgowania.

Jeżeli co do wysokości prowizji istnieje jakakolwiek uzasadniona wątpliwość, to można ją ująć cyfrowo i wyrazić jako pozycję potrącalną od podatkowego dochodu. Przy zeznaniu do podatku obrotowego ubytek na zaksięgowanej już prowizji można potrącić według przepisów Art. 5 (4) ustawy o podatku obrotowym.

Przymusowe ubezpieczenie na wypadek pożaru

Ubezpieczenie na sumę niższą niż rzeczywista wartość ubezpieczonego przedmiotu miałoby ten skutek, że w razie szkody otrzymalby uprawniony do odszkodowania tylko taką część wynagrodzenia za szkodę, jaka odpowiada stosunkowi, jaki istniał pomiędzy sumą ubezpieczenia

ten Gutes zu der Ganzheit des versicherten Gutes verbleibt. Eine Überversicherung ist schon allein aus dem Grunde ein Unfug, weil eine Entschädigung grundsätzlich nicht über den tatsächlichen (gemeinen) Wert des beschädigten bzw. vernichteten Gutes gezahlt wird.

Bei Feuerzwangsversicherung der Gebäude ist weder das eine noch das andere möglich.

Dem Versicherungszwangsvertrag liegt eine Schätzungssumme zugrunde, die — der gesetzlichen Regelung nach — dem Wiederaufbauwert zu entsprechen hat, wobei die Preise (wohlbermerkt die amtlich festgesetzten Preise) der Baumaterialien und die Arbeitslöhne (tarifgebundene Löhne) in der fraglichen Ortschaft ebenso zu berücksichtigen sind wie der Abnutzungsgrad des Gebäudes zur Schätzungszeit. Bewegliche Gegenstände, die am Gebäude ständig befestigt sind, sowie die Inneneinrichtungen der der Feuerversicherung unterliegenden Wasser- und Windmühlen werden bei der Schätzung allerdings nur auf schriftliches Verlangen des Gebäudeeigentümers berücksichtigt. Jedes dem Versicherungszwang unterliegende Gebäude muß — grundsätzlich binnen Monatsfrist nach der Anmeldung — vom Kreisinspektor oder einem anderen technischen Organ der Allgemeinen Versicherungsanstalt a. G. abgeschätzt werden. Die Allgemeine Versicherungsanstalt auf Gegenseitigkeit ist auch verpflichtet, die bei ihr versicherten Gebäude mit Holzkonstruktion ebenso wie solche mit gemischter Konstruktion alle 10 Jahre, mauerfeste Gebäude alle 20 Jahre neu zu schätzen.

Wenn durch die vom Eigentümer oder Nutznießer vorgenommenen Änderungen die Versicherungssumme erhöht werden soll, ist dies binnen Monatsfrist nach Eintritt dieser Änderungen der Anstalt zu melden.

Die gesetzlichen Bestimmungen, die die Tätigkeit der Allgemeinen Versicherungsanstalt auf Gegenseitigkeit ausführlich regeln, sind in der VO über die Feuerzwangsversicherung vom 27. Mai 1927 — GBIRP 1933, Pos. 3 — enthalten.

Steuerfreiheit des Empfängers eines Unterhaltsbeitrages

Sofern der Geber nur lohnsteuerpflichtig ist, d. h. nur Einkünfte bezieht, die nach dem Zweiten Abschnitt des StEStGes. steuerabzugspflichtig sind, oder sofern er andere Einkünfte von nicht mehr als 1500 Zl. pro Jahr bezieht, hat der Empfänger die ihm vom Geber zur Deckung der Unterhaltungskosten zugewendeten Beträge nicht zu versteuern. Eine weitere Voraussetzung ist, daß der Geber seinen Wohnsitz im Generalgouvernement hat.

Ob der Geber mit dem Empfänger verwandt, verschwägert oder etwa durch Adoption verbunden ist oder nicht, ist hierfür bedeutungslos.

Steuerliche Belastung bei Gewinnausschüttungen

Einkünfte aus Gewinnanteilen (Dividenden) an einer Aktiengesellschaft, Ausbeuten aus Kuxen der rechtsfähigen Gewerkschaften, d. h. bergbautreibender Vereinigungen, die die Rechte einer juristischen Person haben, sog. Gewerkschaften des neuen Rechts, Einkünfte aus Anteilen an GmbH. und Genossenschaften — soweit der Sitz dieser juristischen Personen im Generalgouvernement ist — unterliegen, Art. 5 (2) a StEStGes. gemäß, nicht mehr der Einkommensteuer. Diese Regelung gilt bereits vom Steuerjahr 1938 an Wirtschaftsjahr 1937). Auf Grund dieser Bestimmung ist die doppelte Besteuerung bei Gewinnausschüttungen beseitigt.

Dagegen sind verdeckte Gewinnausschüttungen auch beim Empfänger einkommensteuerpflichtig. Als Beispiel sei aufgeführt: Die auf Grund des Art. 194, Satz 2 poln. HGB durch eine GmbH. erworbenen eigenen Anteile sind im Wege der Kapitalherabsetzung getilgt, wonach das Stammkapital aber aus dem Reservafonds und zugunsten der verbliebenen Gesellschafter wieder aufgefüllt wird. Die Erhöhung des Stammkapitals stellt bei Gesellschaftern, denen sie zugute kommt, eine einkommensteuerpflichtige Einnahme dar. So auch bei Herausgabe der sog. Frei-

a rzeczywistą wartością całego ubezpieczonego przedmiotu.

Ubezpieczenie na sumę wyższą niż rzeczywista wartość ubezpieczonego przedmiotu, jest bezcelowe, gdyż w wypadku szkody odszkodowanie obliczane jest na podstawie rzeczywistej (obiegowej) wartości uszkodzonego względnie zniszczonego przedmiotu.

Przy przymusowym ubezpieczeniu ogniowym — biorąc pod uwagę normalne stosunki — jest jedno i drugie wykluczone. Umową o to ubezpieczenie opiera się na sumie szacunkowej, która — zgodnie z przepisami prawnymi — odpowiadać ma kosztom odbudowy, przy czym ceny materiałów budowlanych (urzędowe ceny) i płace robotnicze (taryfowe płace) powinny być liczone przy uwzględnieniu miejscowych warunków. Stopień zużycia ubezpieczonego budynku należy również uwzględnić. Przedmioty ruchome, które przytwierdzone są na stałe do murów budynku, oraz urządzenia wewnętrzne podlegających ubezpieczeniu młynów wodnych i wiatraków, zaliczane są do ubezpieczenia jedynie na pisemny wniosek właściciela budowli. Każdy budynek podlegający przymusowi ubezpieczenia winien być, zasadniczo w ciągu miesiąca od zgłoszenia, oszacowany przez powiatowego inspektora (lub przez inny organ) Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. Zakład ten jest obowiązany poddawać ubezpieczone budowle drewniane lub budowle mieszanej konstrukcji ponownemu szacunkowi co lat 10; budowle murowane — co lat 20.

Jeżeli na skutek zmian wprowadzonych przez właściciela lub użytkownika budynku, wartość budynku uległa podwyżce, to zmiany takie należy zgłosić do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w ciągu miesiąca od dokonania tych zmian.

Przepisy prawne, na których opiera się działalność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych zawarte są w rozporządzeniu o przymusowym ubezpieczeniu ogniowym z dn. 27 maja 1927 — Dz. U. RP. 1933, poz. 3.

Zwolnienie od podatku zapomóg na utrzymanie

Jeżeli wypłacający zapomogę podlega tylko podatkowi od plac, t. zn. pobiera tylko wynagrodzenie za pracę opodatkowane według Działu II ustawy o podatku dochodowym, lub też gdy inne jego dochody nie przewyższają 1500 zł rocznie, to zapomoga, którą wypłaca on komukolwiek nie podlega dalszemu opodatkowaniu u biorącego zapomogę. Jednakże jest konieczne, aby również i wypłacający zapomogę miał stałe miejsce zamieszkania na terenie Gubernatorstwa (Art. 5 (2) b ustawy o pod. doch.).

Czy wypłacający zapomogę jest lub nie jest spokrewniony lub spowinowacony z biorącym zapomogę wzgl. czy biorący zapomogę jest przez dającego adoptowany (przyswojony) jest dla oceny obowiązku podatkowego obojętne.

Opodatkowanie zysków z przedsiębiorstwa

Dochody z udziałów (dywidendy) w spółce akcyjnej, w spółce z ogran. odpow., z udziałów w gwarantwach posiadających osobowość prawną, zn. w zrzeszeniach mających na celu prowadzenie przedsiębiorstwa górniczego oraz z udziałów w spółdzielni, nie podlegają u pobierającego te dochody opodatkowaniu podatkiem dochodowym (Art. 5 (2) a ust. o pod. doch.). Postanowienie to weszło w życie począwszy od roku podatkowego 1938 (roku gospodarczego 1937), od tego czasu ustało dotychczas stosowane podwójne opodatkowanie tych dochodów.

Ukryty podział zysków powoduje obowiązek podatkowy. Jako przykład można przytoczyć: Zgodnie z Art. 194 kod. handl. dokonuje spółka z o. o. umorzenia nabytych przez nią własnych udziałów i następnie czerpiąc z kapitału rezerwowego podwyższa kapitał zakładowy, przydzielając nowe udziały bezpłatnie dawnym udziałowcom. Ten dochód winien być przez udziałowców zeznany do podatku.

aktien (Gratisaktien), wobei es gleichgültig ist, aus welchen Gründen die Ausgabe erfolgt. Auch Einkünfte aus Industrieobligationen zählen zum steuerpflichtigen Einkommen.

Bei Entnahmen des Gesellschafters einer Einmann-GmbH., die mit seiner Tätigkeit als Geschäftsführer dieser GmbH. begründet werden, sind die Gesellschaft und Gesellschafter als zwei getrennte Rechtspersonen zu betrachten. Demnach sind diese Entnahmen — sofern sie in einer für diese Tätigkeit angemessenen Höhe bezahlt werden und nicht Umstände besonderer Art vorliegen, die gegen diese Vermutung sprechen — als steuerpflichtiger Arbeitslohn auch dann zu behandeln, wenn — was wohl die Regel ist — ein schriftlicher Anstellungsvertrag nicht vorliegt. Bei der GmbH. sind dann diese Entnahmen abzugsfähige Betriebsausgaben, so daß hier nur eine einmalige steuerliche Belastung eintritt.

Tak samo podlega opodatkowaniu dochód z tzw. akcji gratisowych, przy czym jest bez znaczenia z jakiego powodu nastąpił przydział tych bezpłatnych akcji. Także dochody z obligacyj przemysłowych podlegają opodatkowaniu u tego, kto ten dochód uzyskał.

Przy towarzystwach (spółkach), których udziały są własnością jednej tylko osoby, dochód pobierany przez tę osobę z tytułu wynagrodzenia za kierownictwo należy traktować jako wydatek podlegający w spółce potrąceniu od dochodu, a u biorącego to wynagrodzenie — jako podlegający podatkowi z Działu II, chyba że zbyt duża wysokość tego dochodu lub inne konkretne okoliczności nakazują potraktowanie tego dochodu jako zysków pobranych z przedsiębiorstwa. Okoliczność, że z reguły nie ma w tym wypadku wyraźnej pisemnej umowy o pracę nie stoi na przeszkodzie jednorazowemu opodatkowaniu takiego wynagrodzenia.

S. S.

§ 7 ANORDNUNGEN u. VERORDNUNGEN ROZPORZĄDZENIA i ZARZĄDZENIA

Begleitung von Gütern

Auf Grund der Bestimmungen in § 66 (4) EVOGG. über die Begleitung von Gütern wird u. a. zum Zwecke der Abwendung der Diebstahlsgefahr, der Verhinderung von Beschädigungen, in dem den Begleitern möglichen und zumutbaren Ausmaß sowie der Pflege und Wartung der Güter im Binnenverkehr der Ostbahn nachstehende Regelung getroffen:

Für die nachstehend aufgeführten Güter ist, soweit sie als Wagenladung aufgegeben werden, vom Absender Begleitung zu stellen:

- a) Lebensmittel aller Art, ausgenommen Getreide, Kartoffeln, Rüben und ähnliche Massengüter;
- b) Bier, Spiritus und Spirituosen, Wein; Lederwaren und Schuhe; Lak und Tabakwaren; Anstoffs- und Spinnstoffzeugnisse;
- f) Felle und Pelze;
- g) Glühlampen;
- h) Kraftwagen und ihre Zubehörteile;
- i) Maschinen, Maschinenteile, technische Apparate und andere Gegenstände, wenn sie während der Beförderung eine Aufsicht verlangen, die technische Sachkunde voraussetzt;
- k) Sammelgut.

Auf Antrag des Absenders bei der Versandabfertigung kann für nachstehend aufgeführte Güter Begleitung zugelassen werden:

- a) Kartoffeln, Getreide, Rüben u. ä. Lebensmittel, die als Maßengüter aufgegeben werden;
- b) Brennstoffe (Kohlen, Holz, Torf usw.);
- c) Mineralöl und Mineralölerzeugnisse;
- d) Umzugsgut.

Der Antrag ist im Frachtbrief in der Spalte „Andere vorgeschriebene oder zulässige Erklärung“ zu stellen. Mit der Annahme von Gut und Frachtbrief gilt der Antrag als genehmigt.

Ausnahmeweise kann die Ostbahn-Bezirksdirektion auf Antrag auch bei Gütern, die in Abschnitt I und II nicht genannt sind, die Begleitung genehmigen.

Der Frachtbrief ist mit dem Antrag auf Begleitung der Ostbahn-Bezirksdirektion vorzulegen. Die Ostbahn-Bezirksdirektion vermerkt die Genehmigung im Frachtbrief.

Konwojowanie przesyłek

Na podstawie brzmienia postanowień, zawartych w § 66 (4) KRPGG, odnośnie do konwojowania przesyłek, wydaje się poniżej następujące zarządzenie, mające na celu zapobieżenie niebezpieczeństwu kradzieży, usunięcie uszkodzeń w rozmiarze możliwym i dopuszczalnym dla konwojentów, jako też dostarczenie opieki i dozoru nad przesyłkami w komunikacji wewnętrznej Kolei Wschodniej.

Nadawca obowiązany jest dla niżej wymienionych towarów wyznaczyć konwojenta, a ile nadaje je jako przesyłki wagonowe:

- a) środki żywnościowe wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem zboża, ziemniaków, buraków itp. towarów masowych;
- b) piwo, spirytus i wyroby spirytusowe, wino;
- c) materiały przedziałniane i wyroby przedziałniane;
- d) tytoń i wyroby tytoniowe;
- e) materiały przedziałniane i wyroby przedziałniane;
- f) skórki i futra;
- g) żarówki;
- h) pojazdy mechaniczne i ich części składowe;
- i) maszyny, części maszyn, aparaty techniczne i inne przedmioty, o ile wymagają one podczas przewozu dozoru, przeprowadzanego przez technicznego specjalistę;
- k) towary zbiorowe.

Na wniosek nadawcy, złożony w ekspedycji towarowej stacji nadania, można zezwolić na dopuszczenie konwojenta dla niżej wymienionych towarów:

- a) ziemniaki, zboże, buraki itp. środki żywnościowe, które nadaje się jako przesyłki masowe;
- b) materiały opałowe (węgiel, drewno, torf itd.);
- c) oleje mineralne i ich produkty;
- d) rzeczy przewożone z okazji przeprowadzki lub przesiedlenia.

Wniosek ten należy zamieścić w liście przewozowym, w rubryce „Inne przepisane lub dopuszczalne deklaracje“. Przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego przez ekspedycję towarową uważa się żądanie dopuszczenia konwojowania za przyjęte.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Wschodniej może w drodze wyjątku zezwolić na wniosek nadawcy, także na konwojenta tych towarów, które nie są wymienione powyżej. List przewozowy należy wówczas przedłożyć, razem z wnioskiem na dopuszczenie konwojowania, Dyrekcji Okręgowej

Jeder begleitenden Sendung darf nur ein Begleiter beigegeben werden. In Ausnahmefällen kann die Ostbahn-Bezirksdirektion auf Antrag weitere Begleiter zulassen. Für die Antragsstellung gilt Abschnitt III entsprechend.

Auf Antrag kann die Eisenbahn von der in Abschnitt I vorgeschriebenen Begleitung absehen. Der Antrag ist im Frachtbrief in der Spalte „Andere vorgeschriebene oder zulässige Erklärungen“ in folgender Form zu stellen: „Ich beantrage, auf Begleitung zu verzichten (Unterschrift des Absenders).“ Mit Annahme von Gut und Frachtbrief gilt der Antrag als genehmigt.

Wird bei den unter I aufgeführten begleitungspflichtigen Gütern vom Absender Begleitung nicht gestellt oder der Verzicht auf Begleitung gemäß IV 2) nicht beantragt, so

Kälber und Jungrinder dienen der Nachzucht!

Two Dyloufian if wabolan!

wird die Sendung nicht zur Beförderung angenommen.

Die Begleiter haben sich bei der begleiteten Sendung aufzuhalten. Eingriffe in den Eisenbahnbetrieb sind den Begleitern untersagt.

Die Anzahl der beigegebenen Begleiter ist im Frachtbrief in der Spalte „Andere vorgeschriebene oder zulässige Erklärung“ zu vermerken.

1. Für den ersten Begleiter einer Sendung wird kein Fahrgeld erhoben.

2. Für jeden weiteren Begleiter einer Sendung wird Fahrgeld der 3. Klasse Personenzug für die Gütertarifentfernung erhoben, wenn der Begleiter im Güterwagen oder Gepäckwagen Platz nimmt. Falls er jedoch in einem im Zuge fahrenden Personenwagen Platz nimmt, ist ein Fahrausweis der betreffenden Klasse zu lösen.

3. Für begleitete Güter wird die Fracht nach den gleichen Grundsätzen wie für unbegleitete Güter berechnet.

Die Begleitungspflicht für Tiersendungen ist in der TVA-O Bekanntmachung 12/2—1940 geregelt worden und wird durch diese Bestimmungen nicht berührt.

Die Eisenbahn haftet nicht für den Schaden, dessen Abwendung durch die Begleitung bezweckt wird (vgl. § 83 Absatz 1g der EVOGG). Dieser Ausschluß der Haftung wird nicht geändert, falls auf Antrag von der Begleitung abgesehen wird (vgl. Abschnitt IV, Absatz 2).

Diese Bestimmungen gelten auch für den Verkehr im Distrikt Galizien, unbeschadet der Regelung im Tarif- und Verkehrsanzeiger der Eisenbahnen des öffentlichen Verkehrs im Generalgouvernement Nr. 40 vom 10. 12. 1941 lfd. Nr. 446 und Nr. 42 vom 19. 12. 1941 lfd. Nr. 459.

Diese Regelung tritt am 1. Oktober 1942 in Kraft. Die Abkürzung der Veröffentlichungsfrist ist von der Regierung des Generalgouvernements, Haupt-Abteilung Eisenbahnen, genehmigt worden.

Preise für Speiseöl

Auf Grund des § 1 Abs. 2 der Preisbildungsverordnung vom 12. April 1940 (VBIGG. I S. 131) wird angeordnet:

Der Verbrauchershöchstpreis für Speiseöl jeder Art im Generalgouvernement beträgt 6 Zloty je Kilogramm.

(1) Für Gefäße, die beim Kleinverkauf mitgeliefert werden, darf ein Pfand in Höhe des dreifachen Betrages des Einstandspreises erhoben werden.

(2) Das Pfand ist gegen Rückgabe des gebrauchsfähigen Gefäßes in voller Höhe zurückzuzahlen.

Zu widerhandlungen gegen diese Anordnung werden nach § 6 der Preisbildungsverordnung vom 12. April 1940 (VBIGG. I S. 131) bestraft.

Diese Anordnung ist ab 1. November 1942 anzuwenden.

Kolei Wschodniej. Dyrekcja Okręgowa Kolei Wschodniej zaznacza udzielenie zezwolenia w liście przewozowym.

Do każdej konwojowanej przesyłki można wyznaczyć tylko jednego konwojenta. Dyrekcja Okręgowa Kolei Wschodniej może w wyjątkowych wypadkach zezwolić na wniosek nadawcy, na dalszych konwojentów. Dla wniesienia wniosku obowiązuje odpowiednio ustęp poprzedzający.

Kolej może na żądanie odstąpić od obowiązku wyznaczenia przez nadawcę konwojenta, przewidzianego w zasadzie (ob. wyżej). Wniosek ten należy zamieścić w liście przewozowym w rubryce „Inne przewidziane albo dopuszczalne deklaracje“ w następującej formie: „Składam wniosek o odstąpienie od żądania wyznaczenia konwojenta (podpis nadawcy)“. Przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego przez ekspedycję towarową, uważa się wniosek za zatwierdzony.

Jeżeli nadawca nie wyznaczy konwoju przy przesyłkach, wymienionych pod a)—k), a wymagających konwojowania, albo nie złoży wniosku o odstąpienie od żądania wyznaczenia konwoju według ustępu poprzedzającego, wówczas nie przyjmuje się przesyłki do przewozu.

Obowiązkiem konwojentów jest przebywać (znajdować się) przy konwojowanej przesyłce. Zakazuje się konwojentom mieszania się do kolejowych spraw ruchu.

W liście przewozowym należy zaznaczyć w rubryce: „Inne przepisane albo dopuszczalne deklaracje“ ilość wyznaczonych konwojentów.

1. Za pierwszego konwojenta przesyłki nie pobiera się opłaty za przejazd.

2. Za każdego dalszego konwojenta przesyłki pobiera się opłatę za przejazd klasą 3 pociągu osobowego za odległość, obliczoną według taryfy towarowej, jeżeli konwojent zajmuje miejsce w wagonie towarowym albo bagażowym. W przypadku, jeżeli konwojent zajmuje miejsce w wagonie osobowym, znajdującym się w składzie pociągu, należy wykupić bilet jazdy odnośnej klasy.

3. Przewoźne za przesyłki konwojowane oblicza się według tych samych zasad, jak przewoźne za przesyłki niekonwojowane.

Obowiązek konwojowania przesyłek żywych zwierząt uregulowano zarządzeniem w Dz. TP-O Nr. 12/2—40 i nie narusza się go przez wydanie niniejszych postanowień.

Kolej nie odpowiada za szkody, którym miano zapobiec przez wyznaczenie konwojowania (por. § 83 pkt. 1g KRPPG). Nie zmienia się w niczym tego wyłączenia odpowiedzialności, jeżeli Kolej na wniosek nadawcy odstąpi od żądania wyznaczenia konwojenta (por. rozdz. IV pkt. 2).

Postanowienia niniejsze obowiązują również dla komunikacji w Dystrykcie Galicja i z Dystryktem Galicja, poza zarządzeniami, ogłoszonymi w Dzienniku Taryfowym i Przewozowym Kolei użytku publicznego w Generalnym Gubernatorstwie Nr. 40 z dn. 10. 12. 41, nr bież. 446 oraz Nr. 42 z dn. 19. 12. 41, nr. bież. 459.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. 1 października 1942 r. Skrócony termin ogłoszenia został zatwierdzony przez Rząd Generalnego Gubernatorstwa, Główny Wydział Kolejnictwa.

Ceny za olej jadalny

Na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia o kształtowaniu cen z dnia 12 kwietnia 1940 r. (Dz. Rozp. GG. I str. 131) zarządza się:

Maksymalna cena konsumcyjna za olej jadalny każdego gatunku w Generalnym Gubernatorstwie wynosi 6 złotych za kilogram.

(1) Za naczynia, w których dostarcza się olej w sprzedaży detalicznej, wolno pobierać zastaw w wysokości trzykrotnej kwoty ceny zasadniczej.

(2) Zastaw należy oddać w pełnej wysokości za zwrot naczynia w stanie zdatnym do użytku.

Wykroczenia przeciwko niniejszemu zarządzeniu podlegają karze według § 6 rozporządzenia o kształtowaniu cen z dnia 12 kwietnia 1940 r. (Dz. Rozp. GG. I str. 131).

Zarządzenie niniejsze obowiązuje od dnia 1. 11. 1942.

Aus dem

SPÓŁDZIELCO

ORGAN DLA SPÓŁDZIELNI W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Folge Nr. 23 vom 10. Dezember 1942

Der erste Aufsatz in der erwähnten Folge der Genossenschaftszeitung behandelt die Tätigkeit der Kreditgenossenschaften im Generalgouvernement. Der Aufsatz umfaßt die Tätigkeit dieser Genossenschaften im Zeitabschnitt von 3 Jahren. Es ist hier zu bemerken, daß die Kriegskonjunktur den Spar- und Darlehnskassen nicht so hold gewesen ist wie den landwirtschaftlichen Warengenossenschaften und den Produktionsgenossenschaften. Die Organe der Kreditgenossenschaften fanden auch manche Schwierigkeit, einen richtigen Arbeitsplan aufzustellen. Trotzdem verlief die Tätigkeit verhältnismäßig günstig, und die besprochenen Genossenschaften konnten in der Mehrheit allen ihnen gestellten Aufgaben mit Erfolg nachkommen.

Die nächste Abhandlung gilt der qualifizierten Mehrheit und dem „Quorum“ der Wahlversammlungen der Genossenschaften. Die einschlägigen Vorschriften des Genossenschaftsgesetzes und der durch den Revisionsverband herausgegebenen Normalsatzungen finden hier die eingehende Erläuterung.

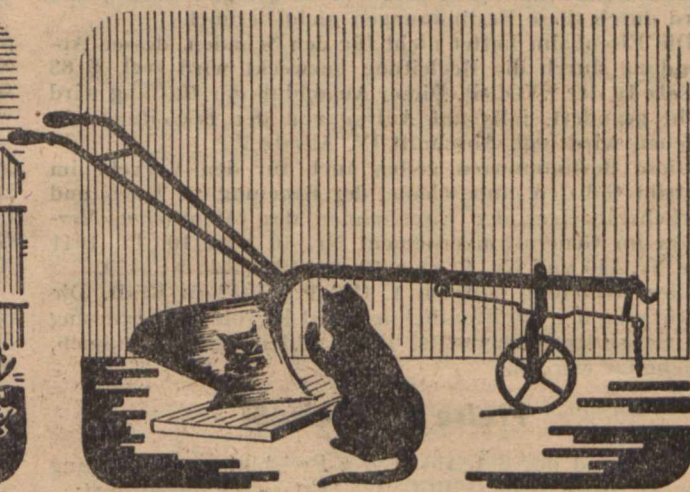
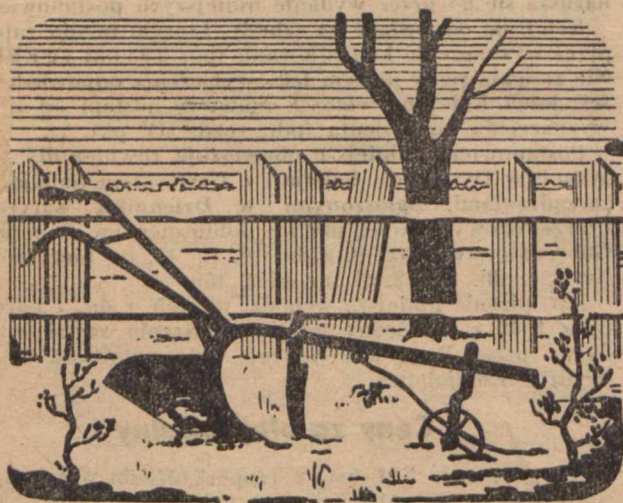
Nachzahlungen der Mitglieder zur Deckung von Verlusten ist der Gegenstand einer weiteren Abhandlung. Es kommt häufig vor, daß die Genossenschaftsmitglieder nicht immer gänzlich im Bilde sind, was für Folgen Fahrlässigkeit und Mangel an aktiver Verbindung mit der Genossenschaft nach sich zieht. Den Mitgliedern muß klargemacht werden, daß die Beteiligung an den Wahlversammlungen und die Kenntnis des Vermögenszustandes der Genossenschaft für jedes Mitglied unentbehrlich ist.

Eine ausführliche Besprechung von Unfallversicherungen gibt der nächste Aufsatz, der durch Beispiele und Tabellen illustriert ist. Außerdem erscheint noch in dem Artikelteil ein Bericht über die Molkereigenossenschaft in Tymbark, welche bei bloßer Mitwirkung von lokalen, meist fachlich nicht geschulten Kräften eine neuzeitlich ausgestattete Käsefabrik und Verarbeitungsanstalt erbaute.

Der Teil „Verbrauchergenossenschaften“ enthält Notizen über: Herstellungsverbot von Papierartikeln, allgemeine Tierzählung, Preise für Generatorholz und Gutsbezirke der Wehrmacht. Die Spalte „Genossenschaftswesen in aller Welt“ bringt Aufsätze über: die Kreditgenossenschaften in den Niederlanden, genossenschaftliche Neuheiten in Bulgarien, den Ostgebieten, der Slowakei, Schweiz, Elsaß und Frankreich.

Die unter „Amtlichen Veröffentlichungen“ erschienenen Erläuterungen betreffen folgende Gegenstände: Die landwirtschaftlichen Kreishandelsgenossenschaften als Kohlenhändler, Berichte der Kreditgenossenschaften, Versicherungen gegen Raubdiebstahl, einmalige Abnutzungsabschreibungen, Wechselscheine, Bahnbeförderung von Baumaterialien, Mitgliedsbeiträge zur Zentralkammer und Tarifordnung für das Ziegeleigewerbe im Distrikt Lublin.

Die Spalte „Rechtsberatungen“ enthält eine umfangreichere Abhandlung über Abzüge von der Steuersumme (Einkommensteuer) und über die Erlaubnis für Gewerbebetreiben. Der Steuerkalender und Registeranzeigen der Genossenschaften schließen die Nummer.

MUS DER PFLUG

im Freien stehen, wo er Rost ansetzt und anderen Beschädigungen ausgesetzt ist? Reinige ihn nach der Bedarfszeit, ersetze die verbrauchten Teile und stelle ihn in einen Schuppen, damit der Pflug eingesetzt werden kann, wenn er wieder gebraucht wird.

CZY MUSISZ PŁUG

pozostawić na wolnym powietrzu, gdzie się na nim rdza osadza i gdzie on wystawiony jest na dalsze jeszcze uszkodzenia? Oczyść go po orce, wymień zużyte części na nowe i postaw pług do szopy, byś mógł nim znów orać, gdy zajdzie potrzeba.

Reparaturwerkstätten · Ersatzteillager · Kundendiensteinrichtungen bestehen bei den Landw. Kreisgenossenschaften und Landmaschinenfachhändlern sowie bei den Distriktstellen

DER LANDWIRTSCHAFTLICHEN ZENTRALSTELLE

PEKASSON
 Finanz- und Lohn-
**Durchschreibe-
 Buchhaltung**
 für alle Kontenrahmen

Überraschende Einfachheit! Leicht löslich für jedermann! Vollendete Lösung der Kontenrahmen-Vorschriften!

PAUL KLEPSCH & SOHN
 Großdruckerei
 für das gesamte Durchschreibewesen
BISCHOFSWERDA, SA. 14/49
 Werbende Mitarbeiter gesucht!

Alum.-Brotstempel

In gegossener Ausführung: Einzelschloß und auswechselbare, mit und ohne Sortenbezeichnung, Datumstempel für Tage od. Tage und Monate, in Einzelschloß u. auswechselbar, Namensstempel

C. Micheel, Metallgießerei
 Seestadt Wismar.

DIE GERMISAN-BEIZMITTEL:

GERMISAN
 UNIVERSAL-TROCKENBEIZE

GERMISAN
 SAATGUT-NASSBEIZE

sind in bewährter Qualität

prompt lieferbar!

Frühzeitige Bestellung
 sichert vor allem im Hinblick
 auf die Vorratsbeizung
 frühzeitigen Empfang!

Fruchtsäfte, Essenzen, Extrakte und Lebensmittelerzeugung

Cz. J. i A. LEMPICCY
 TSCHENSTOCHAU, KOPERNIKSTRASSE 21.
 Fernsprecher 21-69.

Wytwórnia Esencji, Ekstraktów, Soków owocowych
 i Artykułów spożywczych

Cz. J. i A. LEMPICCY
 CZĘSTOCHOWA, ULICA KOPERNIKA Nr. 21.
 Telefon Nr. 21-69.

Meisterbesen
 J. A. SALSCHIEDER
 Wismar, Seestadt 305 tel. 2172

Betriebsföh. Bronzerolienrichtung, geeignet auch für die Verarbeitung von Wein- und Obsttreber, möglichst 2 Kippkessel bis 190 Liter, direkte Feuerung, zu kaufen ges. Anträge erb. an Weingutsbesitzer Clotar Bouvier, Radkersburg (Ostmk).

Tüchtiger Koch, stellvertretender Küchenleiter, für Großküche gesucht. Brünings Saalbau, Braunschweig

Junge Köchin oder Beköchin und 2 Hausgehilfinnen für Provinzhotel wird für sofort eingestellt. Offerten mit Zeugn. und Gehaltsansprüchen an Hotel Damhirsch, Eberswalde.

Sackband, Sackstopfzwirn laufend lieferbar. Wilhelm Grieflinger Hant-Zentrale, Neu-Ulm-Donau

Wir suchen tüchtige, zuverlässige Wirtschaftlerin und Büchhalterin in Dauerstellung. Zuschriften mit Zeugnisabschriften, Gehaltsforderungen und Lichtbild an die Hauptbahnhofsagenten, Dierdenhofen (Westmark).

HUBWAGEN Gerhard Schröder Transportgerätfabrik Aachen

HOTELHERDE

Johannes Hezinger
 Crimmitschau, Schützenplatz 1-3
 Sachsen Tel. 2118, 2218.
 Hotelherdfabrik

„HAWU“

WARSCHAUER VERSORGUNGSROSSHANDLUNG
 G. m. b. H.
 WARSCHAU, Mazowiecka 13 a
 TELEGRAMMADRESSE: „HAWU“ — WARSCHAU
 TEL. ZENTRALE 551-00

Grosshandlung für Salz, Zucker, Kartoffeln, Brennholz und Verpackungsmaterialien.

WARSZAWSKA HURTOWNIA APROWIZACYJNA
 Sp. z o. o.
 WARSZAWA, Mazowiecka 13 a
 ADRES TELEGRAFICZNY: „HAWU“ — WARSZAWA
 TEL. CENTRALA 551-00

Hurtownia soli, cukru, ziemniaków, drewna opałowego i opłukowań.

Landwirtschaftliche **Rolnicza**
Gewerbe und Handelsgesellschaft **Spółka Przemysłowo-Handlowa**

G. m. b. H.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

IN WARSCHAUSZEROKASTRASSE 18
FERNSPR. 10-44-02**W WARSZAWIE**ULICA SZEROKA 18
TELEFON 10-44-02

ASTRA-ZAHNRÄDER
 jeder Art und
 Verzähnen einges. Radkörper
 25 jähr. Erfahrung! Präzise, schnell, preiswert

„ASTRA“ Zahnradfabrik, DRESDEN-A. 19
 Ruf Nr. 30122/31402 - Schließfach 539

Kollegensohn als Kellner-
 lehrling zu Ostern 1943 od.
 früh. gesucht. Dannes Ho-
 tel, Braunschweig

FETTABSCHIEDER
 zur wirtschaftlichen Fettrück-
 gewinnung aus Spülwasser
 In eisensparender Beton-Guß-
 Verbundkonstruktion. Lieferung
 und unverbindliche Beratung
 durch

KARL MEISEL,
Eisengroßhandlung
 Dresden-A. 36, Mägdelner Str. 18.
 Telefon: 69 16 46

Selbständiger Koch aus gutem
 Hause f. die erstangige Theater-
 Gaststätte in Posen zu sofort
 oder später gesucht. Angebote
 an Theater-Gaststätte, Inhaber:
 Sigismund Lindhoff, Posen.

HÄGEBUTTEN und alle getrockneten Heil-
 und Gewürzkräuter kaufen
F. Uhlig & Co., Dresden A 47.

HAUPTNER
Tierzucht-Geräte
 Ohrmarken
 und andere Tierkennzeichen •
 Sonderliste 616 kostenfrei.

H. HAUPTNER · BERLIN NW 7

Suppenwürfelfabrik**„WAR“**

Przelwórnia Środków Spożywczych
LUBLIN
 ul. Świętochowskiego 4
 Telefon fabr. 30-36

• LADEN- u. SCHAUFENSTER- EINRICHTUNGEN
 Spezialwerkstatt

chutzwände — Einzelteile

GUSTAV MULLER, Berlin, C 2, Grünstr. 18b
 Gegründet 1910 — Tel. 52 34 79

Es ist jetzt Zeit Ihre Bestellung in
Gemüse- u. Blumen-Sämereien
 einzusenden

Już teraz przyjmuję zlecenia na
nasiona warzywne i kwiatowe

ALEKSANDER HOZAKOWSKI

Warschau · Kredytowa 6 - Warszawa

Fachsamenhandlung

Specjalny Skład Nasion

SENF FABRIK**FABRYKA MUSZTARDY****J. ŻURAWSKI**

Warschau

Warszawa

Spiskastraße 3 - Tel. 284-16

Unser Herstellungsprogramm:

Tafelsenf
 Sareptaseaf
 Englischer Senf
 Kremser-Sosse
 Kabul-Sosse

Nasz program produkcyjny:

Musztarda: stolowa
 sarepska
 angielska
 sos kremski
 sos „Kabul“

SCHOKOLADEN- und ZUCKERWARENFABRIK
CZESŁAW TWAROWSKI & Co.

G. m. b. H.

Warschau - Prag

Stalowastr. 67 + Tel. 10.25-06

FABRYKA CUKRÓW i CZEKOLADY
CZESŁAW TWAROWSKI i Ska

Sp. z o. o.

Warszawa-Praga

ul. Stalowa 67 + Tel. 10.25-06

Handelsgesellschaft
für
Landwirtschaftliche Produkte
Inh. Br. Czaja

KARTOFFELN, OBST, GEMUSE und SAATEN

Towarzystwo
dla Handlu Produktami Rolniczymi
wł. Br. Czaja

WARSZAU — Wspólnastr. 56, W. 9 — **WARSZAWA**

Ruf. 71411 u. 82107 Telefony

ZIEMNIAKI, OWOCE, WARZYWA i NASIONA

Honigkuchen
Teegebäck
Zuckerwaren

* *
mierniki
herbatniki
cukry
*

MICHAŁ WIŚNIEWSKI

WARSZAWA
UL. POLNA 30
TEL. CENTR. 7-06-66

Alt-Korke kauft
jeden Posten gegen sofortige
Zahlung

neue Korke liefert

Korken-Meier

Hersbruck, Bayern

Fernruf 284

REPARATUREN

an Bäckereimaschinen
werden bestens und prompt aus-
geführt.

Verlangen Sie Prospekt und
Angebot

über: Teignetmaschinen

Johann Kasper jun.

Erzeugung
moderner Bäckereimaschinen

Niederlangenau

b. Hohenalbe (Sudld). Tel. N.L. 1.

KAUFE jede Menge Kastanien
und Eicheln ab allen Stationen.
Angebote erb. **A. Damhain,**
Leipzig C 1, Yorkstrasse 14.

**Konserven-
und Nahrungsmittel - Fabrik**

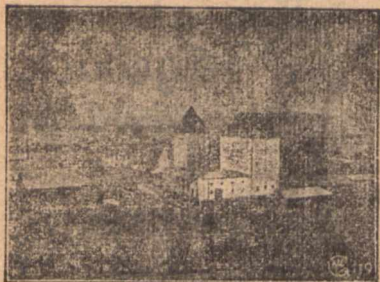
**Fabryka Konserw
i przetworów spożywczych**

» **W A N D A** «

WARSZAU

Bracia Pakulscy

WARSZAWA

Bewährte Getreide-Silos sind die Gleitbau-Silos u. Lüftungs-Silos

System Gleitbau Klotz & Co.

Auskünfte, Referenzen und Angebote durch:

GLEITBAU KLOTZ & Co. - Eisenbetonbau, Hoch- u. Tiefbau
Seit 1897

Frankfurt a. M., Grüneburgweg 98, Telefon 5 72 04

Berlin C.2, Monbijouplatz 10, Telefon 41 20 14

Krakau, Postschliessfach 384, Fernruf 15657 - Bamberg - Breslau - Königsberg (Pr.) - Erlurt - Kattowitz

Grossverteiler

für

Obst und Gemüse

FERRUCCIO COMINCINI

Hurtownia

Owoców i Warzyw

Warschau — Pl. Mirowski 5 — Warszawa
Telefon: — 210-30, 538-70 — Telefony

GROSSVERTEILUNGSTELLE

für Obst und Gemüse

Inh.

Arthur Schmuland

Warschau, Spiskastr. 11

Fernruf 629-53

Gegründet 1902 Rek. założenia

**Großverteiler für
Obst und Gemüse**

Apolinary Żychowicz

**Hurtownia
Owoców i Warzyw**

WARSCHAU Pl. Mirowski 5 WARSZAWA
Fernruf — 624 92, 538 70 — Telefony

GROSSVERTEILER FÜR OBST und GEMÜSE
HURTOWNIA ROZDZIELCZA OWOCÓW I WARZYW

H. JASIŃSKI

WARSCHAU, Büro: NOWOGRODZKA STR. 18
WARSZAWA, Biuro: UL. NOWOGRODZKA 18

FERNRUF 8-74-09 TELEFON

LAGER: GERICHTSTRASSE 86 — FERNRUF 11-20-70
SKŁADY: ULICA LESZNO NR. 86 — TELEFON 11-20-70

Speisewürze

in Würfel
und in Flüssigkeit

u. s. w.

Przyprawy w płynie
i kostkach
i. t. p.

PN¹⁰
Zuverlässige
Obstfrischhaltung
für die Industrie

JULIUS PENNER A.-G.
Abt. Chemie Berlin-Schöneberg

SENF FABRIK Fabryka musztardy

A. SCHWEITZER

A. D. 1856

isynieje od r. 1856

Marienstadt 29 - Telefon 586-77

Marienstadt 29 - Telefon 586-77

Laden: Królewska 25 - Tel. 619-18

Sklep: Królewska 25 - Tel. 619-18

Senf in verschiedenen Acten

Senftunken

Säfte und Liköressenzen

Musztarda w różnych gatunkach

Sosy

Soki i zaprawy do wódek

ERSATZKAFFEEFABRIK FRANCISZEK KOTULECKI

FABRYKA NAMIASTEK KAWY

Warschau-Warszawa

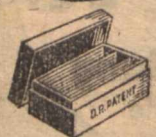
KONOPACKA 19. — TELEFON 10-41-28.

DROŻDŻOWNIA i GORZELNIA „LUBLIN”

własność poprzednia
Stanisława Wrzodaka

obecnie

Ryszarda Wrzodaka

BACKKÄSTEN...

so gut-weil

NAHRATH

sie herstellt!

35jährige Erfahrung garantiert Fabrikate, wie der Bäcker sie braucht, zweckvoll, säurefest glasiert, haltbar. Fordern Sie Preisliste.

Stephan Nahrath

A HLEN / WESTF.
Stanz- und Emailierwerk
HERSTELLER DER BEKANNTE GUTEN NAHRATH-STAHL-BRAT- U. KOCHGESCHIRRE

VERTRETER IN EINIGEN BEZIRKEN GESUCHT

LEBENSMITTEL - VERTEILUNGSTELLE

HURTOWNIA ROZDZIELCZA
ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH

BRONISŁAW PRZYBYLSKI

LAGER:

SKŁADY:

2-ga HALA MIROWSKA · TEL. 500 54

BURO:

BIURO:

UL. SZPITALNA 4, m. 22 · TEL. 225 78

WSZYSCY GRAMY LICZBOWE

W ciągu miesiący gra ludność Generalnego Gubernatorstwa, a zwłaszcza mieszkańcy większych miast, jak Krakowa, Warszawy, Lublina, Lwowa, Radomia, z zapałem i z wielkim zainteresowaniem w Lotto Liczbowe. Z zapałem oddechem oczekują szerokie masy grających na wynik ciągnięcia w nadziei, że ta wpłacona stawka 1.— zł. przyniesie im setki a nawet tysiące złotych wygranych. W licznych Lotto-Kolekturach zjawiają się chętni ze wszystkich prawie warstw społecznych i stawiają na numery, które nieraz im się w snach objawiły, lub które wyczytali w sennikach.

Każdy grający otrzymuje jako potwierdzenie stawki (od 50 gr wzwyż) specjalne pokwitowanie (kupon, na podstawie którego wypłać się w razie wygranej wielokrotność stawki. Im większa stawka, tym wyższa wygrana; im

*Looszczędrony
jeden złoty!*

złotych) powtarzały się w ostatnich tygodniach często.

bardziej różnorodne rodzaje gry, tym pewniejsze i liczniejsze możliwości wygrania. Ponieważ Lotto-ciągnięcie odbywa się dwa razy w tygodniu (w Krakowie i w Warszawie), jest więc okazja do częstego grania i wygrywania.

Z pośród liczb od 1—90 wybiera się jedną liczbę, na którą stawia się stawkę. Grać można nie tylko na jedną, ale także na 2, 3, 4, lub 5 liczb (numerów).

Przy odgadnięciu jednego numeru wypłać się przy wygranej 10-krotną stawkę, 50-krotną stawkę wygrać można, jeżeli oprócz numeru odgadnie się i kolejność jego wylosowania.

Przy odgadnięciu 2 numerów wygrywa się 100-krotną stawkę — gdy zaś odgadnie się wszystkie trzy numery, wysokość wygranej wynosi 3.600-krotną stawkę.

Wysokie wygrane (w tym także powyżej 10 tysięcy

Blizszych informacji o umowach gry, wysokości stawek i planie gry udziela każda LOTTO-KOLEKTURA

FLASCHEN und GLÄSER, GLASBALLONS und
DEMIONS, EINMACHE-GLÄSER, ARZNEIFLA-
SCHEN und GLAS FÜR LABORATORIEN

BUTELKI I SŁOIKI, BALONY I DEMJONY,
SŁOJE I GAŚIORY, SZKŁO APTECZNE
I LABORATORYJNE

TSCHENSTOCHAU
DEUTSCHORDENSTR. 34

B. RYLSKI

CZĘSTOCHOWA
ULICA SOBIESKIEGO 34

TELEFON 12-55 I 12-56

M. SZUKALSKI

Samengrosshandlung
Obst- und Gemüse- Gross-
verteilungstelle

Konc. Hurt. Skład Nasion
Konc. Hurt. Skup i rozdział
owoców i warzyw

Warschau, Marschallstr. 118, W. 5.

Tel. 2-31-36, 5-33-58.

Warszawa, Marszałkowska 118, m. 5.

Süsswarenfabrik | Fabryka Cukrów

F. POMORSKI u. Co.
i S-ka

MILANÓWEK

FABRIKLAGER

WARSCHAU

BAHNHOFSTR. 32, W. 60

Fernruf 509-86

SKŁAD FABRYCZNY

WARSZAWA

Al. Jerozolimskie 32, m. 60

Tel. 509-86

M I C R O B I N

für Obst

dla owoców

A B A C T E R I N

für Gemüse

dla jarzyn

G E F E S I N

für technische Zwecke

dla celów technicznych

und andere Konservierungs-
mittel liefert

i inne środki techniczne
dostarcza

Gesellschaft für Sterilisation, Osk. r Marr

Berlin SO 14, Engeldamm 68

Wir beraten Sie kostenlos.

Informacji udzielamy bezpłatnie

Bäcker - Spezial - Berufskleidung!

(Hosen, Jacken (Massarbeit), Schürzen) ferner Kiependecken
Spritzbeutel etc. liefert nach wie vor

PAUL SAPPELT, Magdeburg, Stein Str. 9-10

Schliesstach 6.

Allrich

Rok założenia. 1805

CENTRALA-WARSZAWA

CEGLANA 11.

Tel.: 56860

NASIONA - DRZEWKU
NARZĘDZIA OGRODNICZE
CEBULKI - ROŚLINY

Całeniki bezplatnie

HURTOWNIA ROZDZIELCZO OWOCÓW I WARZYW
II-GA HOŁA MIROWSKA - TEL. 609-30

Schokoladen-
u. Zuckerwarenfabrik

Józef Domański
Warschau - Warszawa

Fabryka czekolady
i cukrów

SPÓŁDZIELNIA PRACY

ZESPÓŁ SOLNY
Z ODP. UDZIAŁAMI

W WARSZAWIE, TEATRINA 4. M. 3

*Nimm ein Postscheckkonto der
Otrórz sobie konto czekowe*

DEUTSCHEN
POST
OSTEN

*Einfach,
bequem,
sicher,
billig!
Łatwo,
wygodnie,
pewnie,
tanio!*

ANMELDUNG AM POSTSCHALTER
ZGŁOSZENIA PRZY OKIENKU POCZTOWYM

GEGRÜNDET 1856

ROK ZAŁOŻENIA 1856

G.m.b.H. FELIKS PAWŁOWSKI Sp.z o.o.

BE- UND VERARBEITUNGSBETRIEB
FÜR MARMELADE + KUNSTHONIG
und FRUCHTGELEE

ZAKŁADY WYTWÓRCZE MARME-
LADY, MIODU SZTUCZNEGO
i GALARETEK OWOCOWYCH

WARSCHAU-OKĘCIE, Krakauer Allee 2 · WARSZAWA-OKĘCIE, Aleja Krakowska 2

Därme

gefalzen und getrocknet
aller Art zu kaufen gesucht.
Wir liefern sämtl. Fleische-
reibebedarfsartikel.

Wiedemann & Söhne,
Fleischereibebedarf. Groß-
handel u. Darmsortieranstalt,
Ausburg, Humboldtstr. 31

Cumasina-EFB/3

bringt haltbare Limonaden und sterile Kor-
ke einfach und sicher bei geringsten Kosten

Fordern Sie Angebot von

ANGELMI-WERKE GmbH., LEIPZIG-N. 21

Arno Staudte & Co.

Dresden A 19

Spezialfabrik giftfreier Far-
ben und konzentrierter
Fruchtaromen für Nah-
rungs- und Genussmittel.

BACUTIL

INDUSTRIE- u. HANDELSGESELLSCHAFT m.b.H. KRAKAU

ZENTRALBÜRO
KRAKAU + MARKUSGASSE 33

ZWEIGSTELLEN:

KRAKAU

WARSCHAUERSTRASSE 4

WARSCHAU

BARTOSZEWICZASTRASSE 7

LUBLIN

KRAKAUERSTRASSE 57

RADOM

REICHsstrASSE 33

LEMBERG

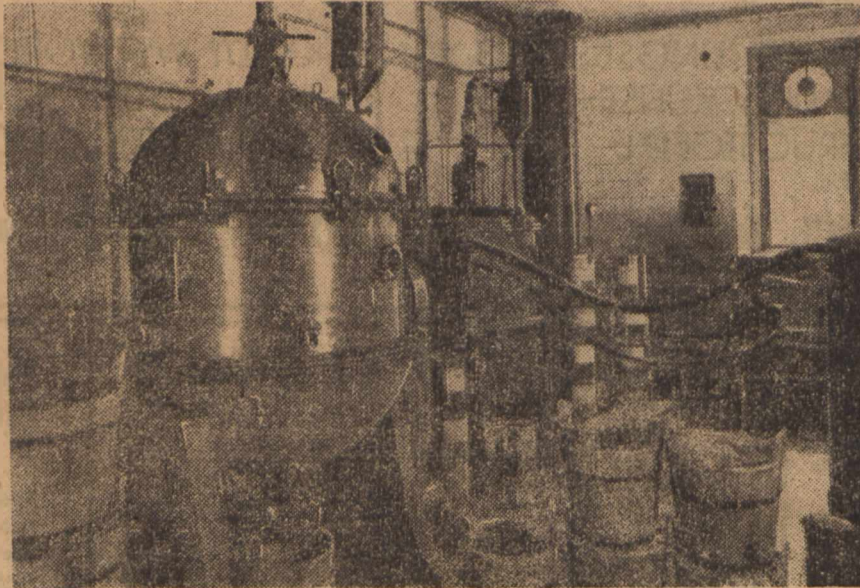
29. JUNI-STRASSE 2

Nährmittelfabrik**Fabryka Przetworów Spożywczych**

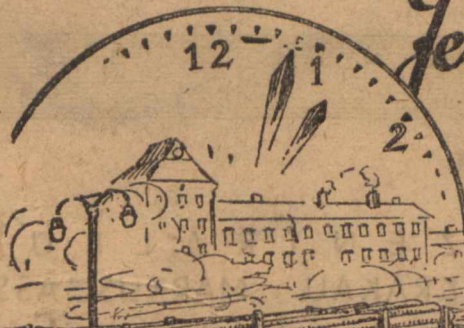
G. m. b. H.

L. NASIEROWSKI Sp. z o. o.**WARSCHAU****KALISKA 9****WARSZAWA**

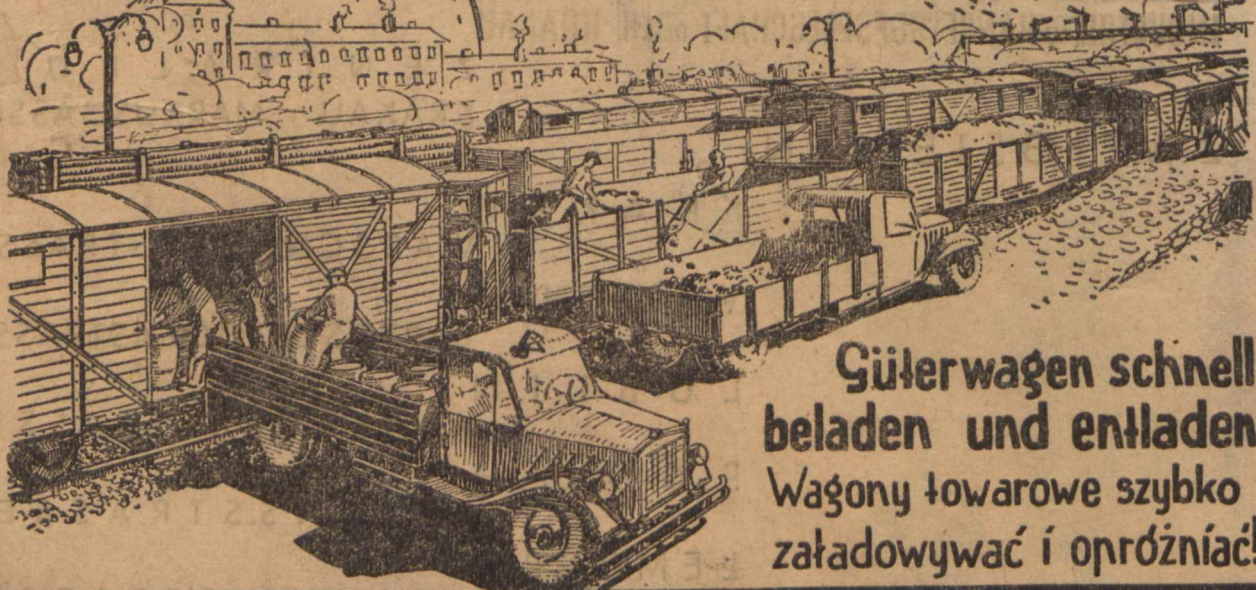
**Marmelade,
Kunsthonig
und
Süssmost**

**Marmelada
Miód sztuczny
i
Owoce plynne**

*Jede Minute ist kostbar!
Każda minuta jest droga!*

**Güterwagen schnell
beladen und entladen!
Wagony towarowe szybko
załadowywać i opróżniać!**

GENERALDIREKTION DER OSTBAHN, KRAKAU